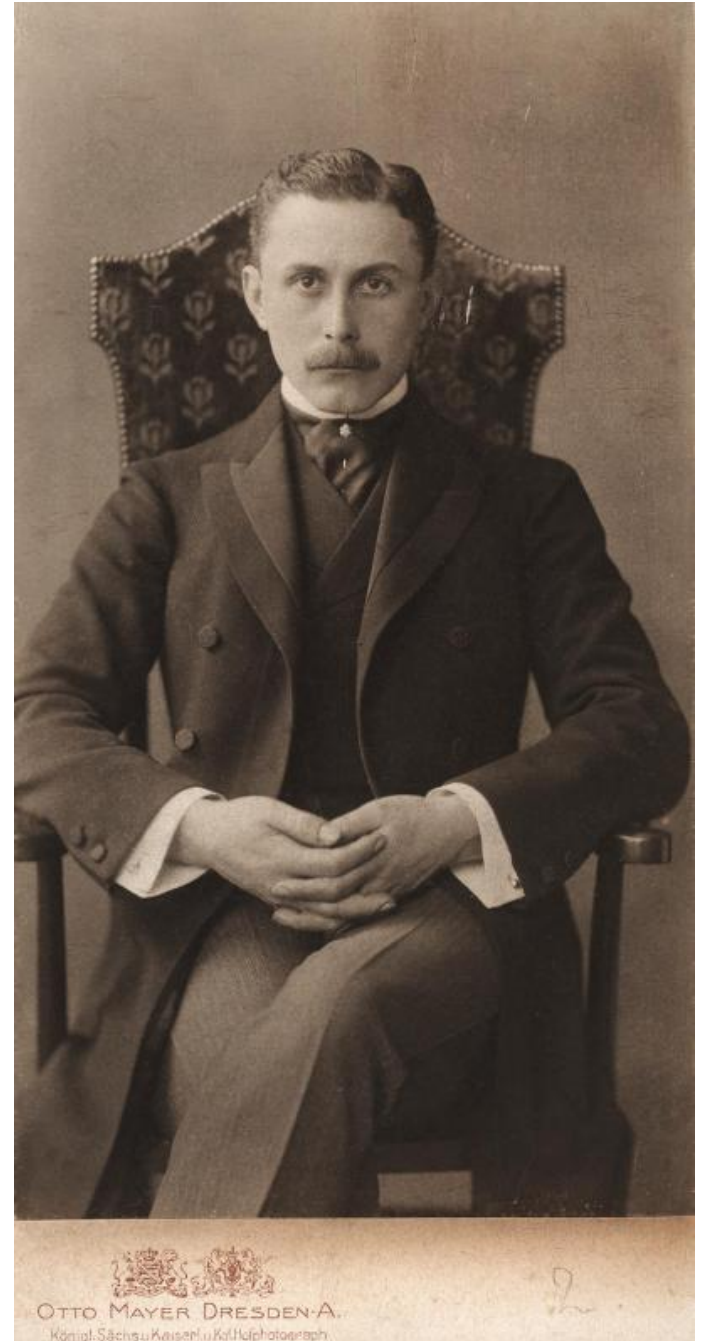

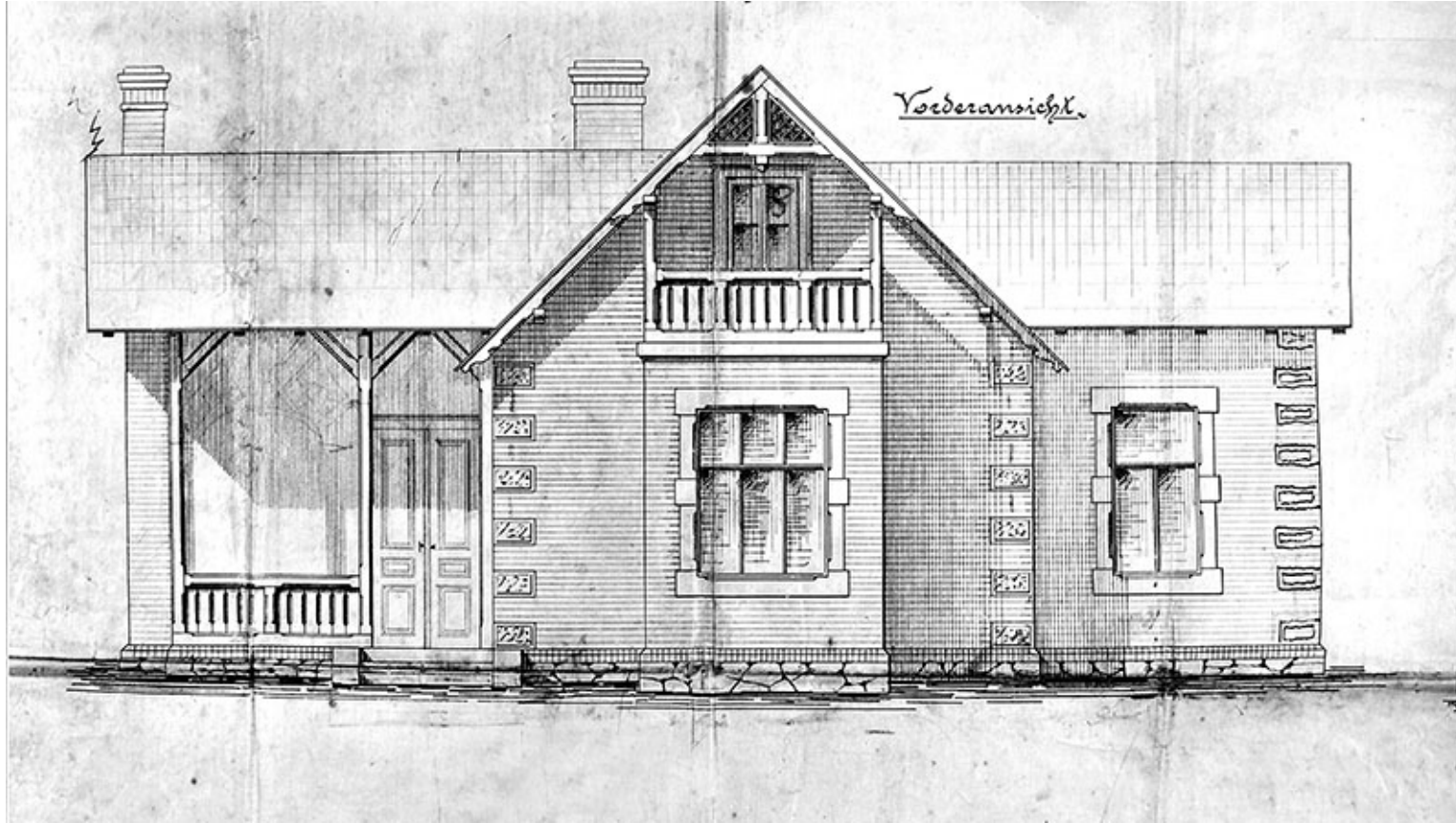
Adolf Loos: Mezi tradicí a pokrokem

Ladislav Zikmund-Lender

Adolf Loos

10. 12. 1870—23. 8. 1933

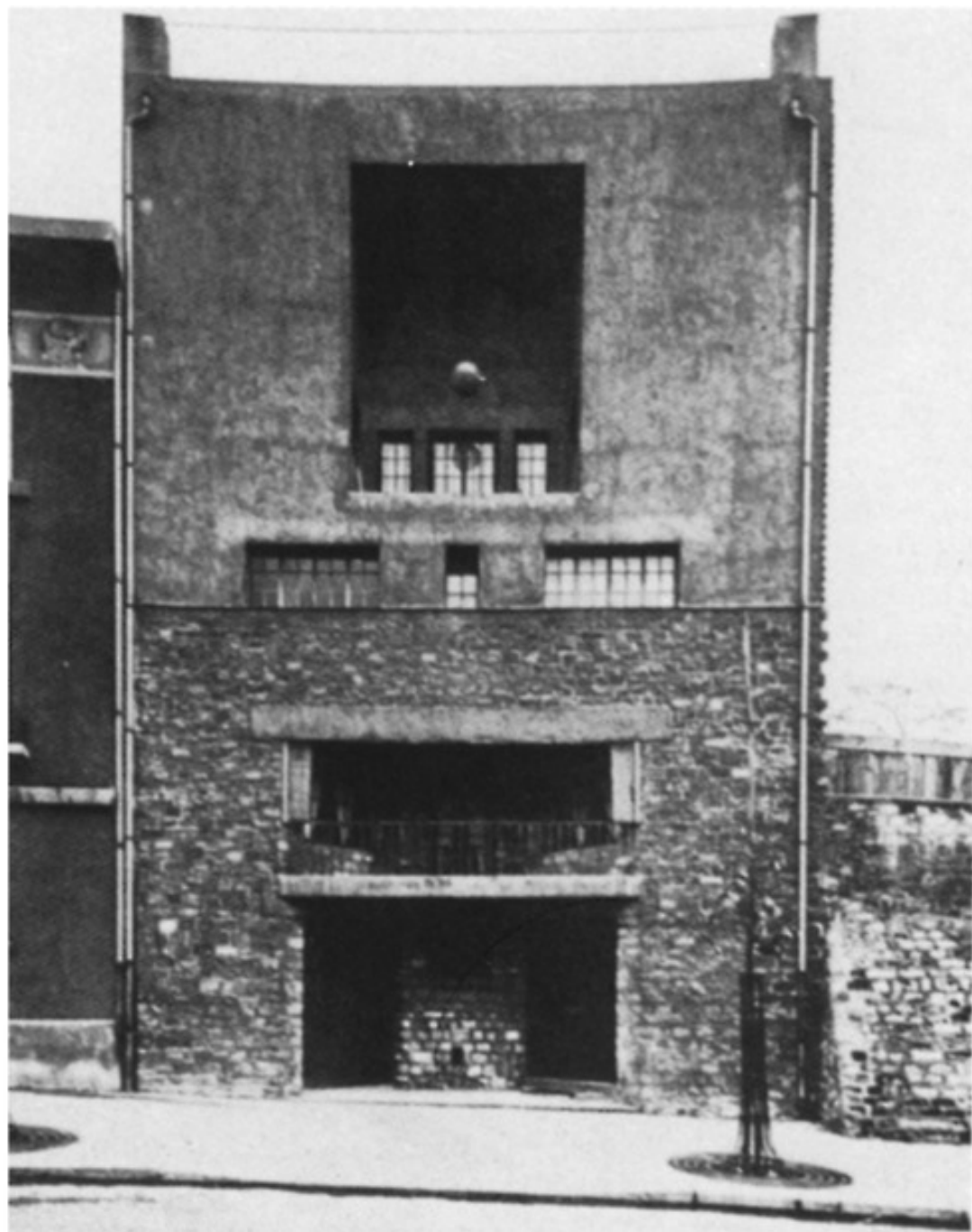

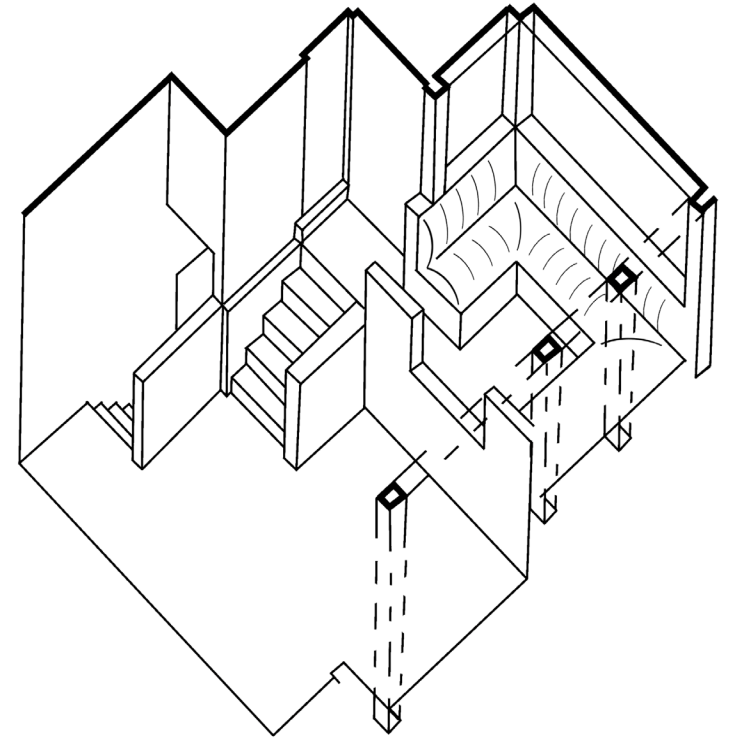

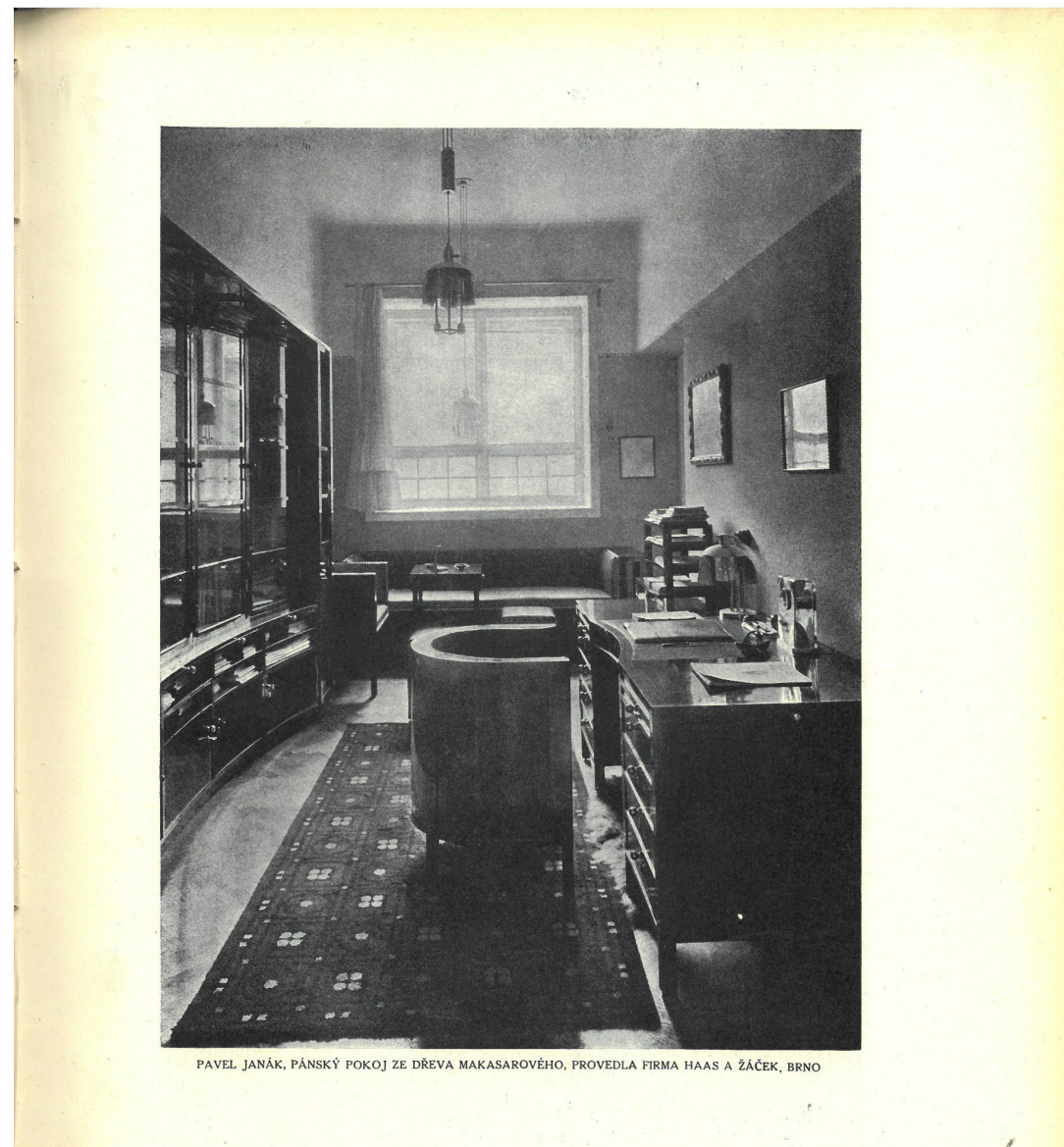

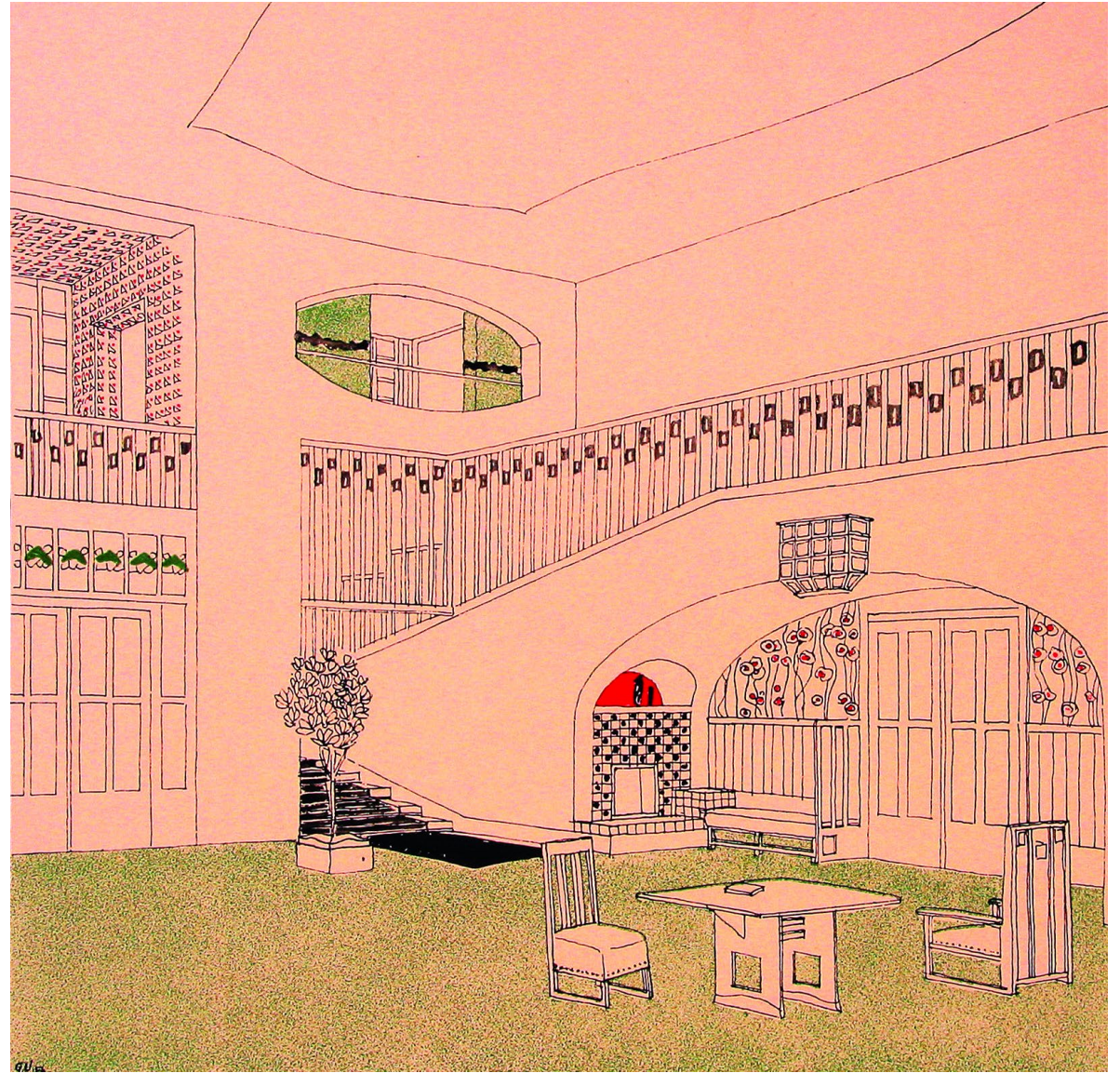

PAVEL JANÁK, PÁNSKÝ POKOJ ZE DŘEVA MAKASAROVÉHO, PROVEDLA FIRMA HAAS A ŽÁČEK, BRNO

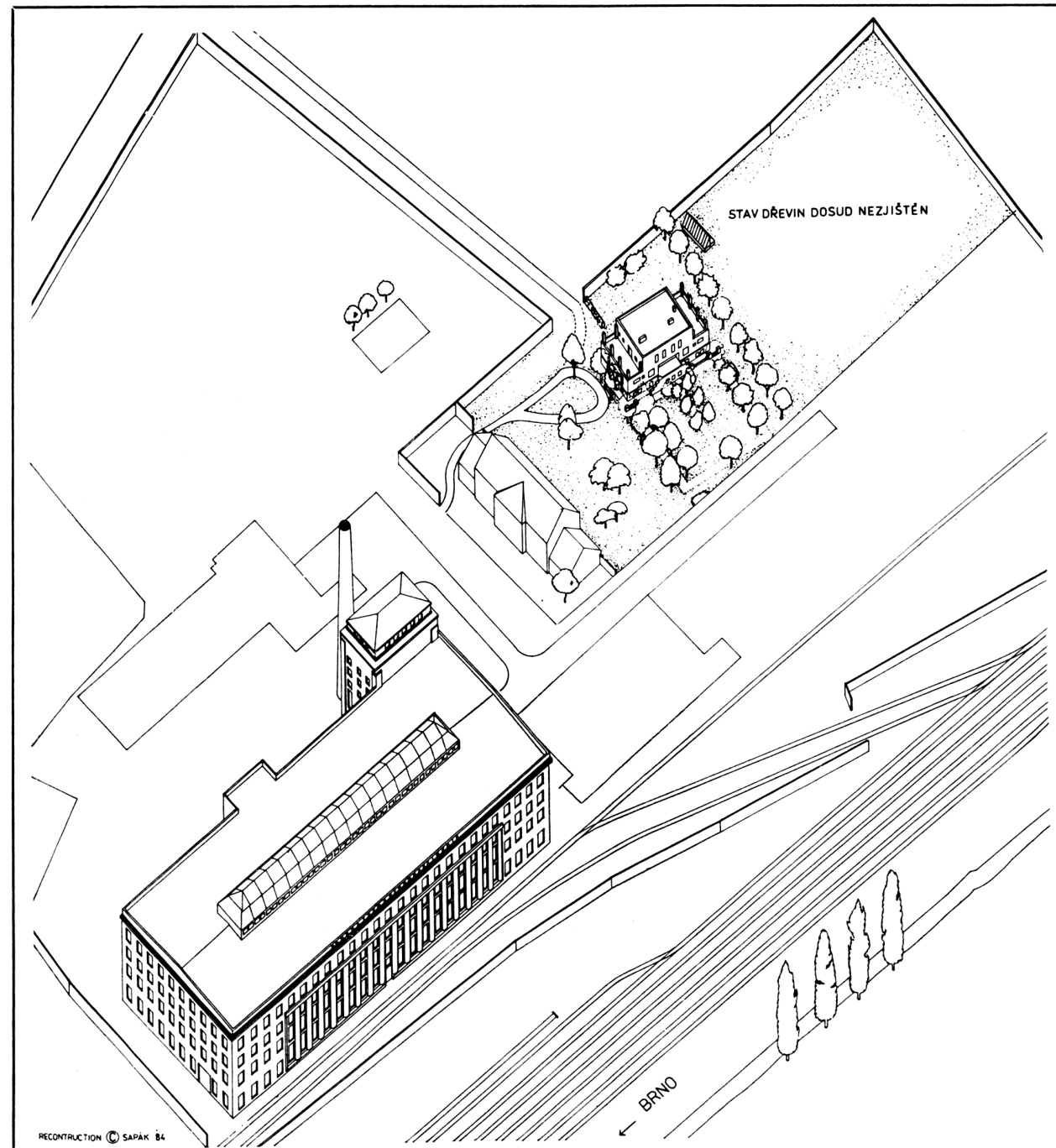
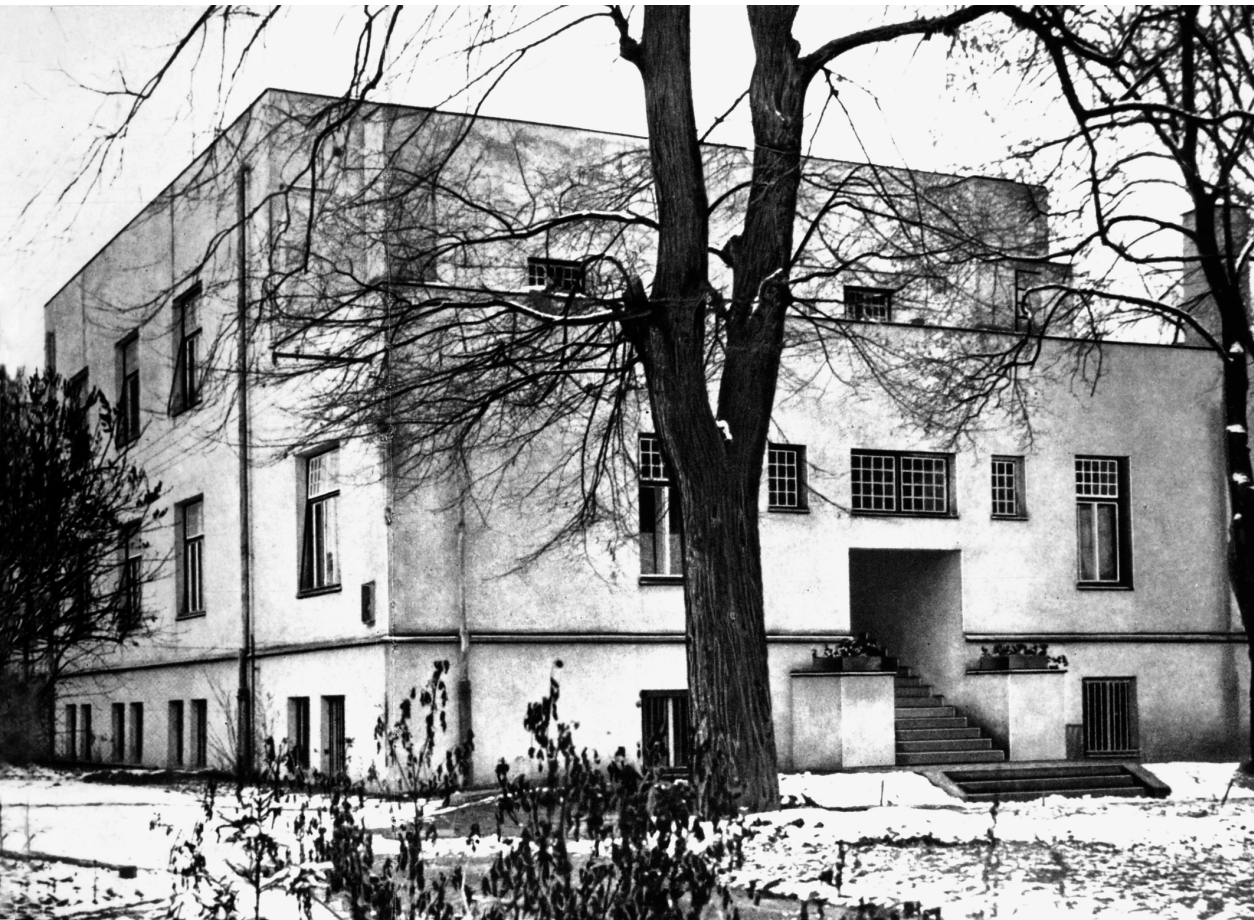

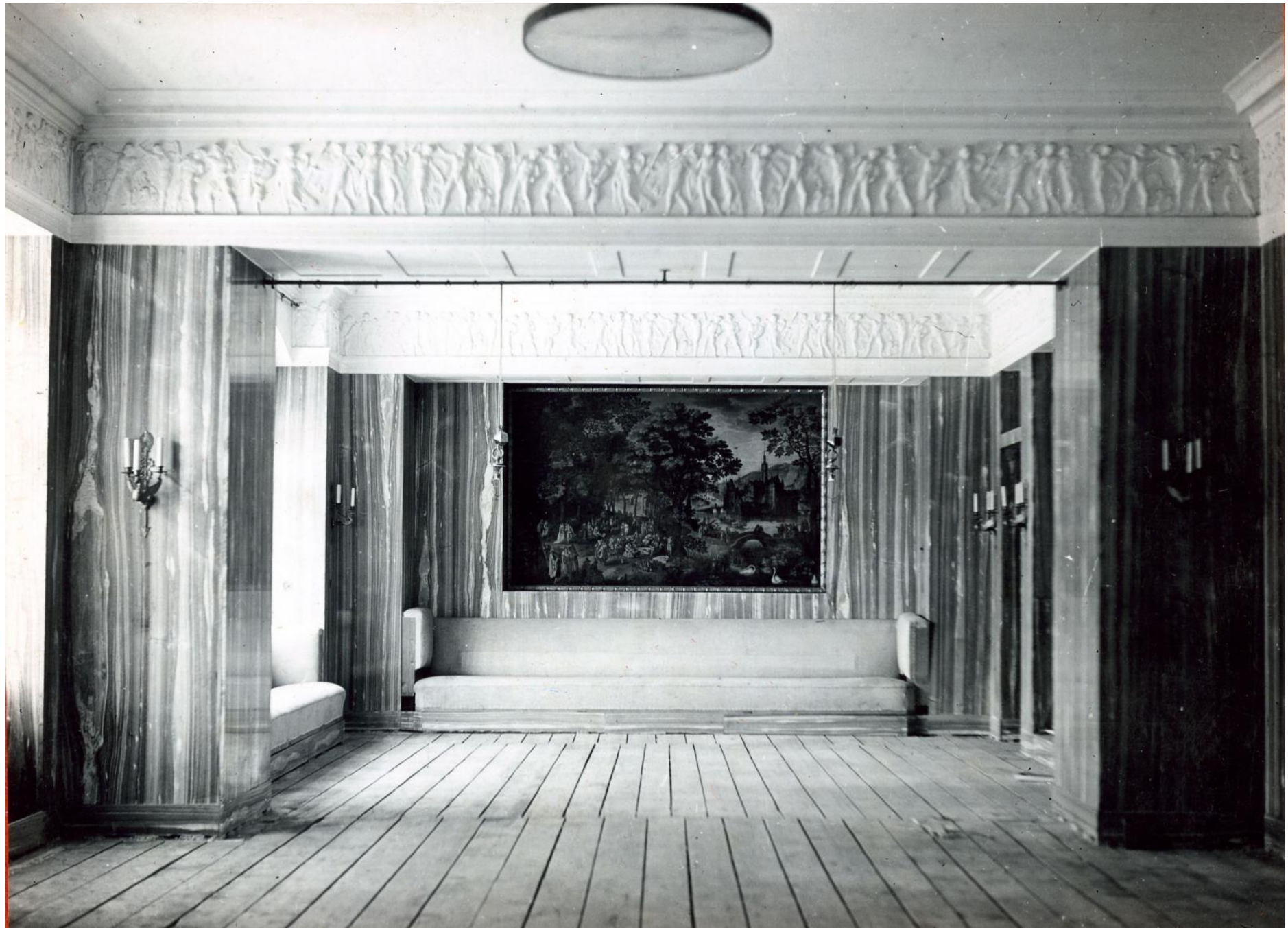

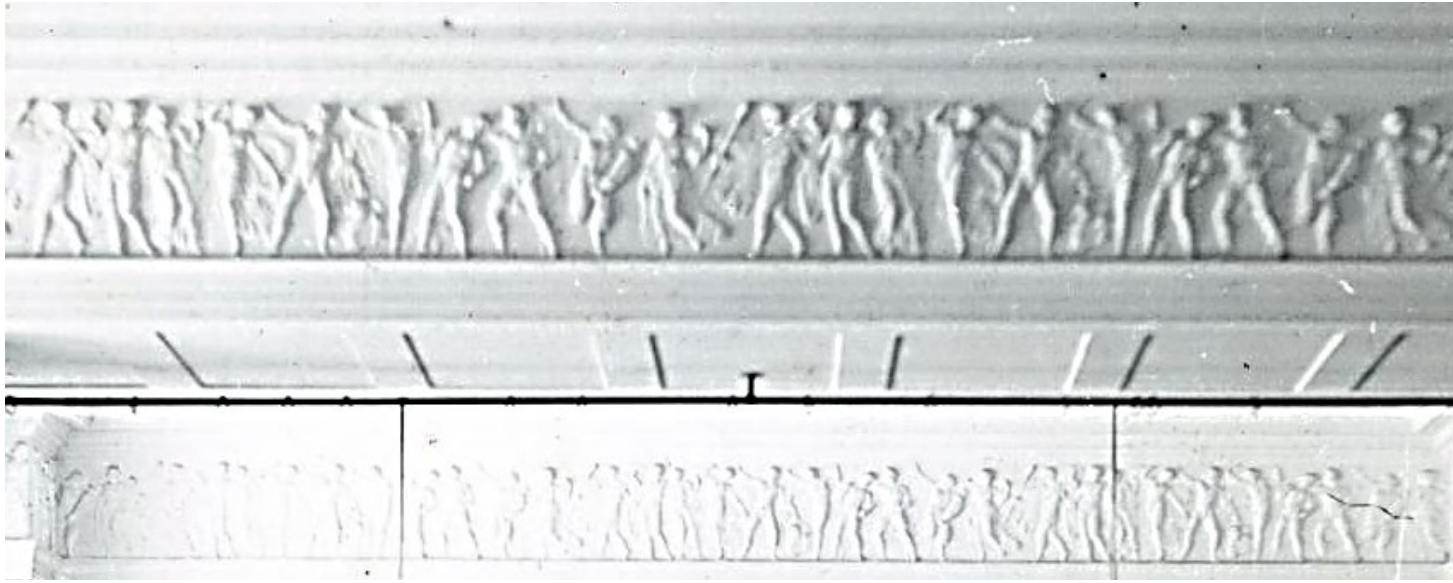

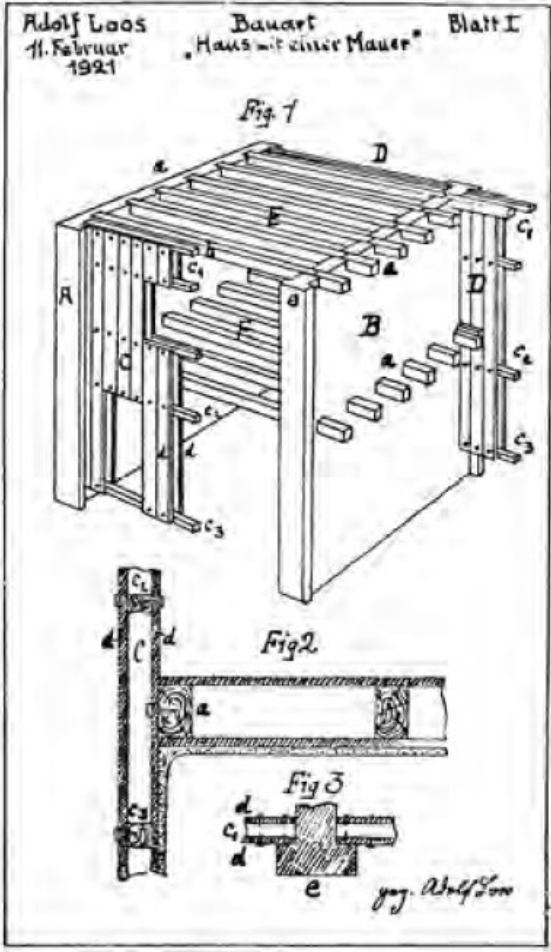

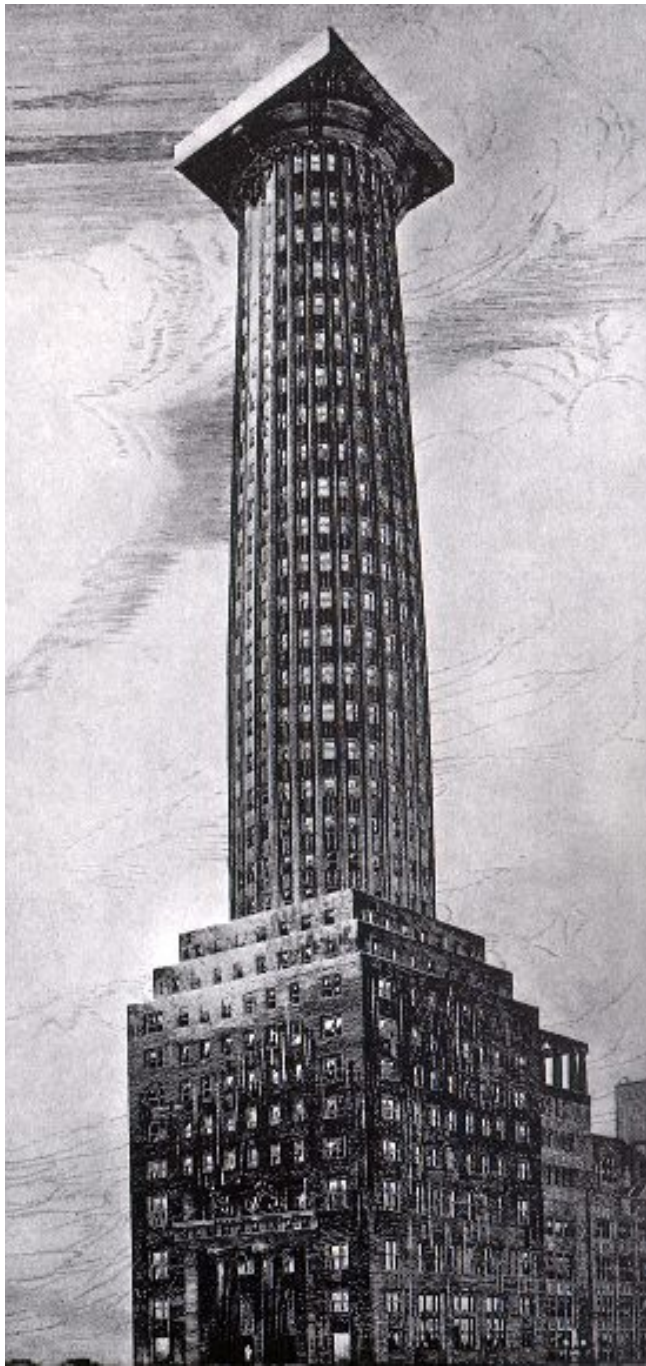

Adolf Loos 1921: The House with One Wall

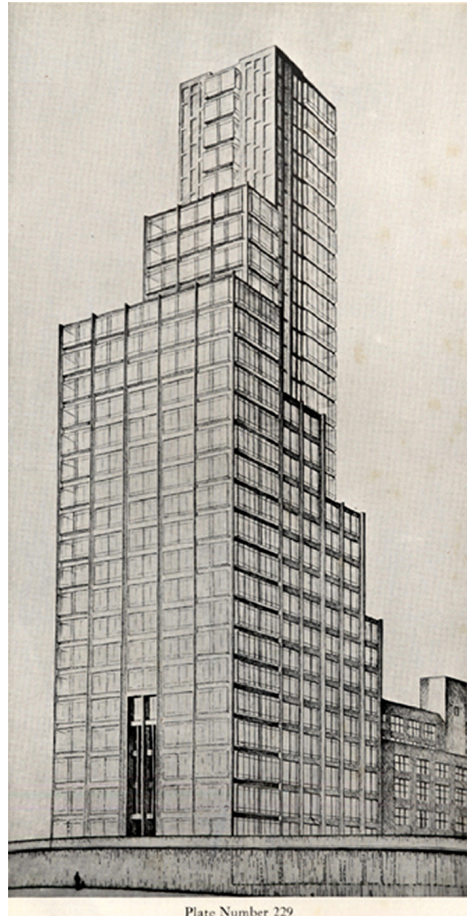
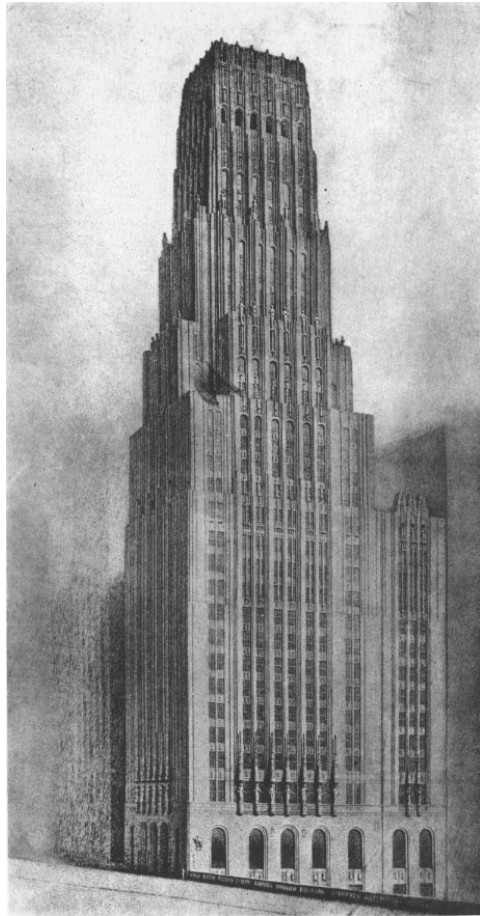
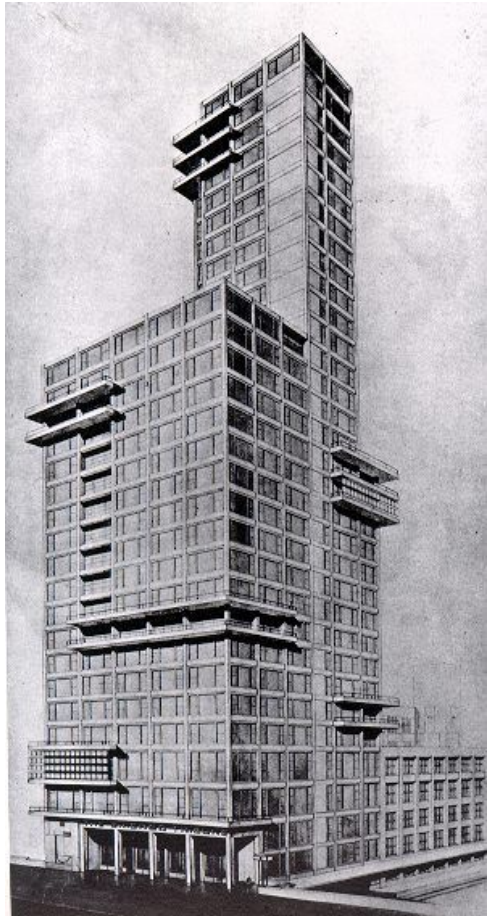
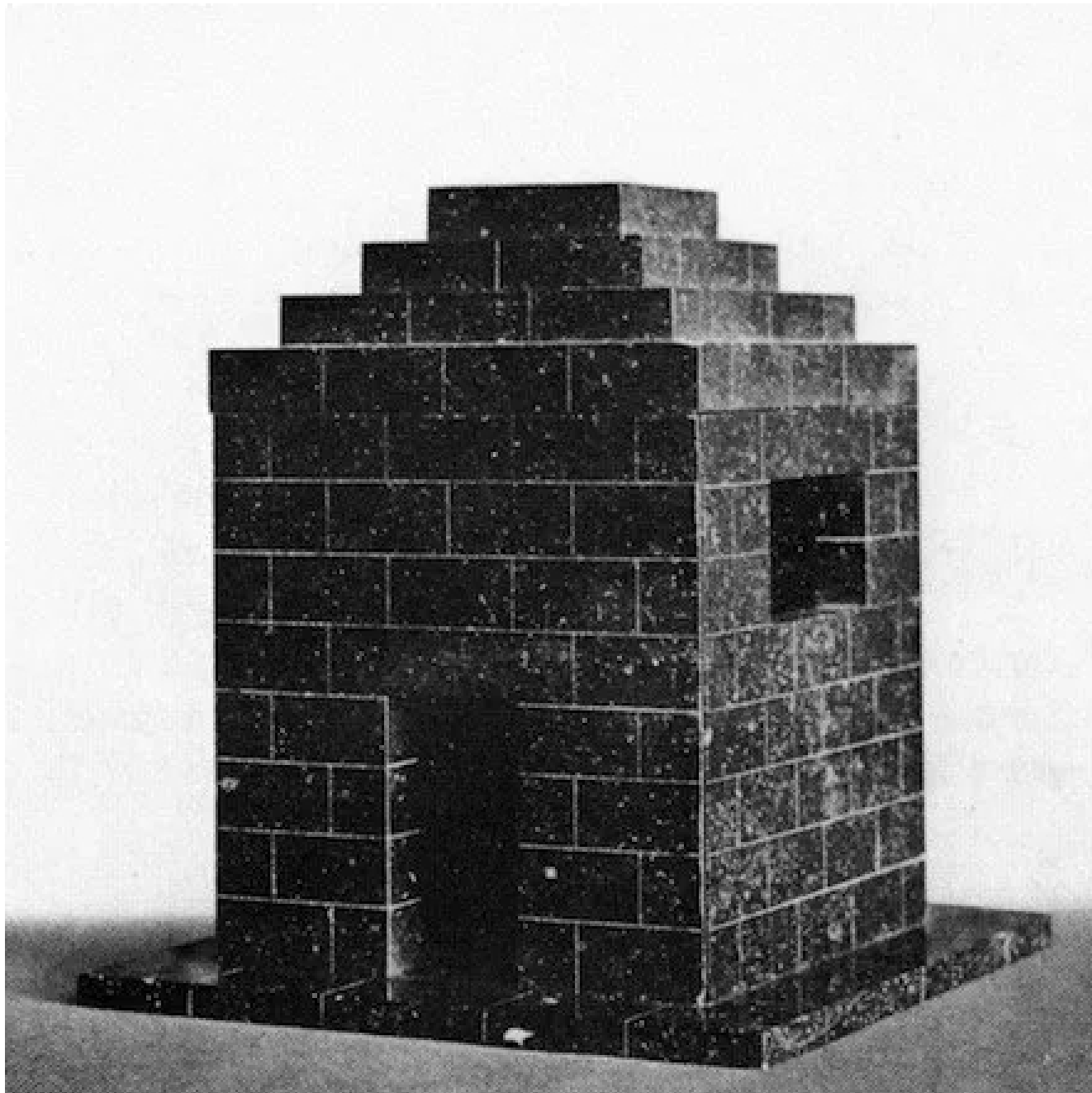
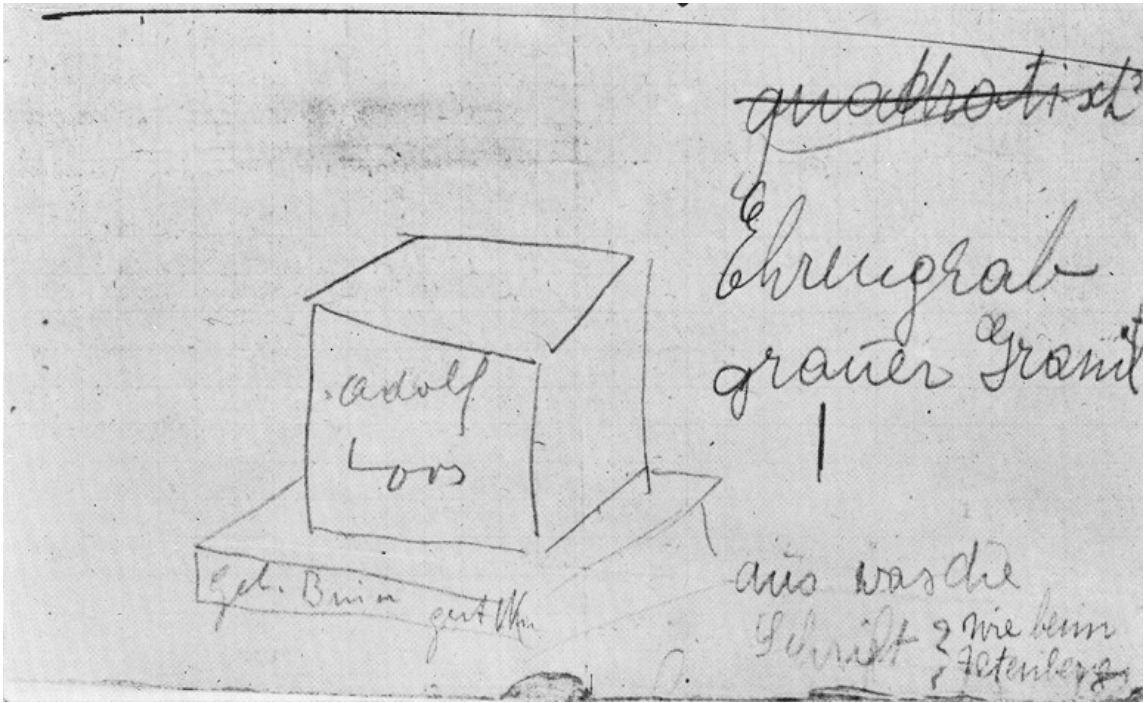
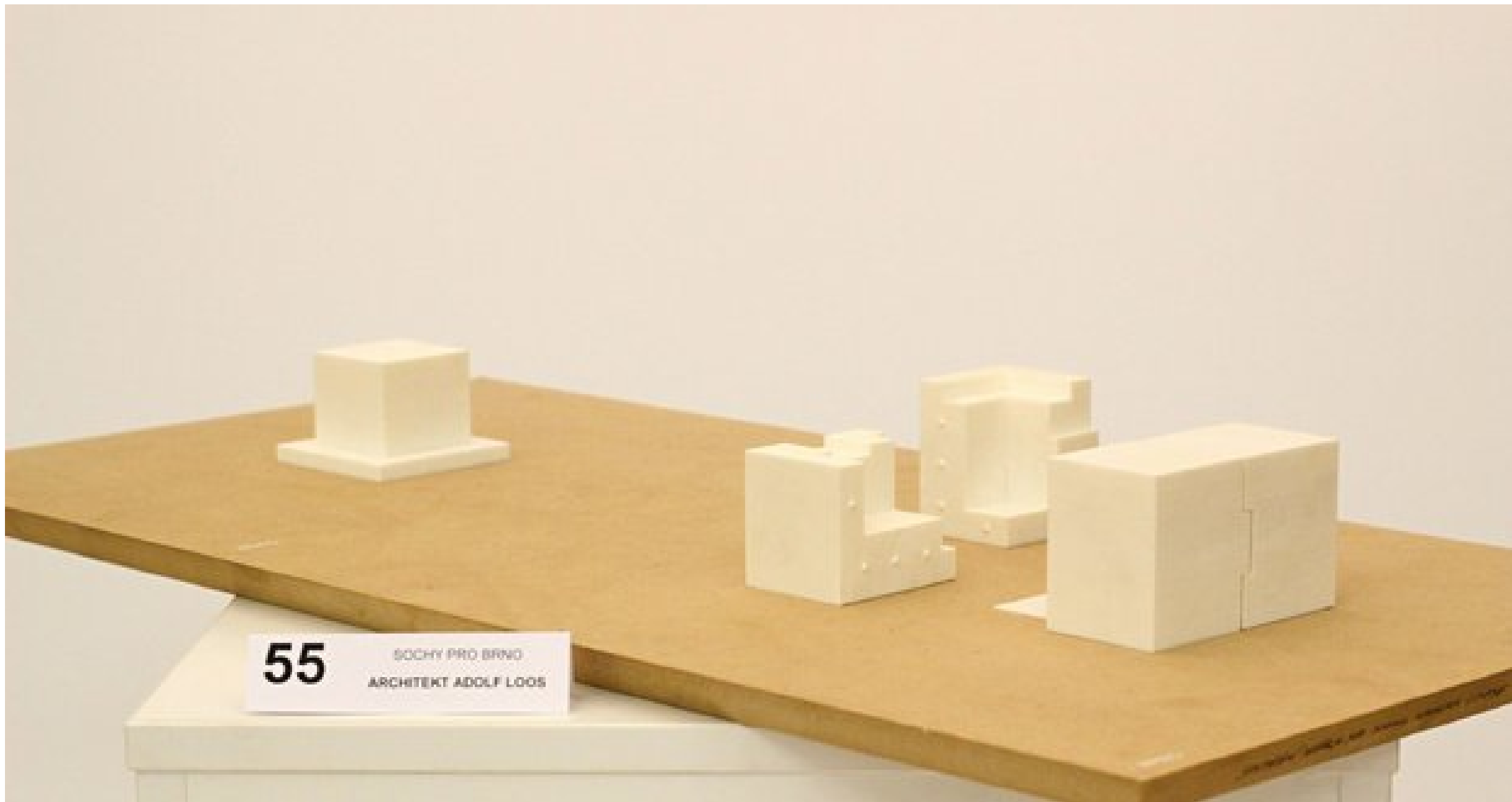

Plate Number 229

55

SOCHY PRO BRNO
ARCHITEKT ADOLF LOOS

Karel Lhota

12. 8. 1894—1. 5. 1947

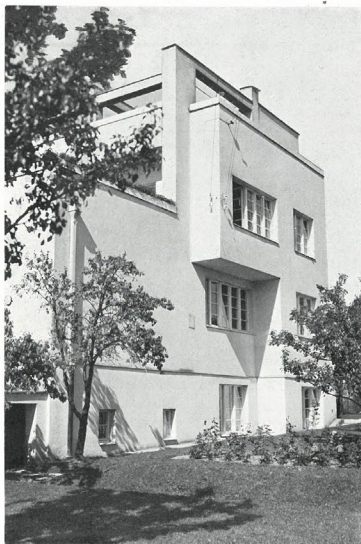

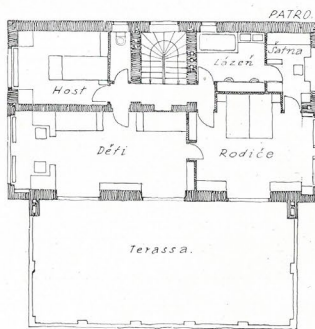

techniku užití tak účelně, jako tomu bylo dříve s technikou starou, a je třeba zbavit novou architekturu ornamentální přítěže, jako nový život se zbavil ornamentu někdějšího společenského styku. Především ne tedy: našli jsme novou užitečnost, nýbrž: vrátili jsme se k staré účelnosti. Loos po té stránce sblížil Evropu se starou Anglií a novou Amerikou, právě jako dovedl oceniti iniciativu francouzskou. Neobává se užití forem po věky dokonalých, kde se nemění jejich účel; je-li toto konzervativizmem, pak velmi úspěšným. Snad se Loos jevil obecnstvu v malých věcech přičem namísto velkých učinů důsledku, tvořil však celky právě z malých věcí lidského života, s nimiž musíme počítati každým krokem. Sedění u jídelního stolu nezměnilo se po stopadesát let; navrhování nových jídelních židlí jeví se mu tedy zbytečným blázněním, pro něž je škoda času a peněz. Židle chippendale je dokonalá a hodí se do každé jídelny, klidně ji tudíž kopíruje, jako onen sedlák, který kopíruje stará sedla, ježto nelze na koni seděti jinak, houslař, který kopíruje staré housle, ježto nelze na housle hrát jinak. Všichni tři by potřebovali fantazie k něčemu novému, moderní židli, modernímu sedlu, moderním houslím; bohudík, nepotřebují ji. ● Tento prostinký princip je naukou lásky k starému, jež je dosud dobré, vylučuje však snobský posměšek sběratele starožitností. Není třeba býti sběratelem starožitností, není třeba nositi také novosti tohoto týdne. Pravý gentleman je vždy ve svém obleku malý krok za dernier cri, nosí však oblek a obuv z dokonalého materiálu, trvanlivého v jakosti i tvaru. Proto není třeba dosud obnovovati Loosova bytová zařízení, tvořená před dvaceti a třiceti léty, jsou dosud moderní, vedle dekorativních křivů jiných, které nutno po pár letech vyhodit jako nepotřebné a přežilé. ● Teprve po opatrném přezkoušení starých hodnot Loos uvažuje novotvar sloužící nové civilizaci. Zjišťuje prostě, že nový život je přímý, odmítá každý zákrut, který zdržuje, a vylučuje ornament, který neodpovídá čistotnosti moderního Evropana. Vytvářeje užitečný vnitřní kubus, zahrnuje vůbec architekturu kreslenou a promyšlenou jen soulad prostorový, a to po prvé v naprosté důslednosti, nejen půdorysně, nýbrž i výškově. Sám jsa špatným manuálním kreslířem, zejména v době secese byl stíhán posměchem, že netvoří novotvarů této kreslířské architektury prostě proto, že toho není schopen; byl to však u něj naprostý odpor k obrazovému, plošnému projektování. Otto Wagner, který v renesanci dovedl — podle starých zákonů estetiky — učiniti věci zcela mimořádných hodnot, odstranil sic renesanční ornament, ale na týž prostor a plochu užil zase ornament nový. Proto Loos, který se tolik obdivoval Wagnerovi renesančerovi, posmíval se mu jako secesionistovi, ježto již tehdy správně cítil, že nová architektura nepotřebuje nových ozdob a vnějších novotvarů, dokud nebude řízena potřebou vnitřní dokonalé účelnosti. ● Loos tedy zavrhl s odvahou, jež v tehdejší době naprostého zornamentalizování veškerého výtvarného dění byla obdivuhodná, veškerý doplněk či přebytek stavební konstrukce. Dosavadní schéma pohodlného poschodového řešení bylo mu opět jen kreslenou architekturou, prostorově nedomyšlenou: vrátil vnitřním prostorům klasický vztah půdorysu k výšce; ježto máme však nyní řadu místností civilizací diktovaných, jejich účel je tak různý, a o kterých

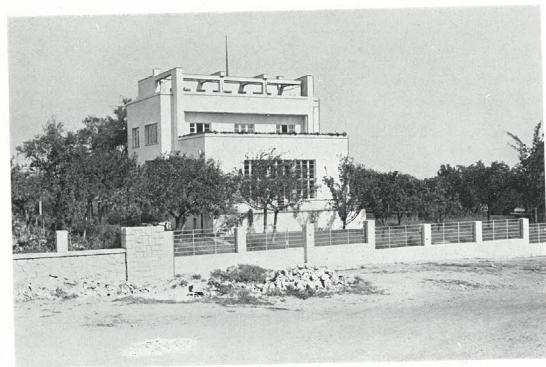

268

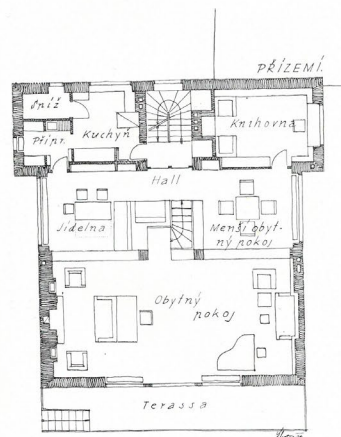
1:200

269

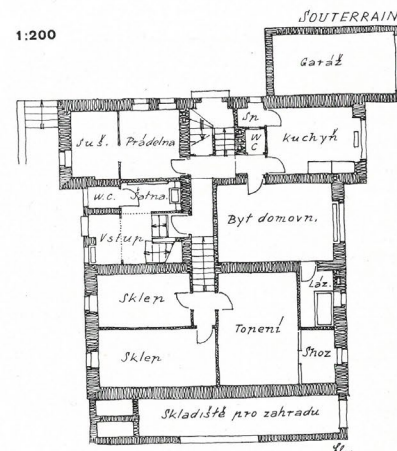

300

268—306. Arch. Adolf LOOS, a prof. K. LHOTA: Dům JUDra Winternitz v Praze na Smíchově (1932). — Maison privée de M. Winternitz JUDr, Prague-Smichov (1932). Dům tento jest poslední prací arch. Loosa, dosud ještě nikde neuvetejněnou. Byla pracována již v období pokračující nemoci, spolu s prof. K. Lhotou.

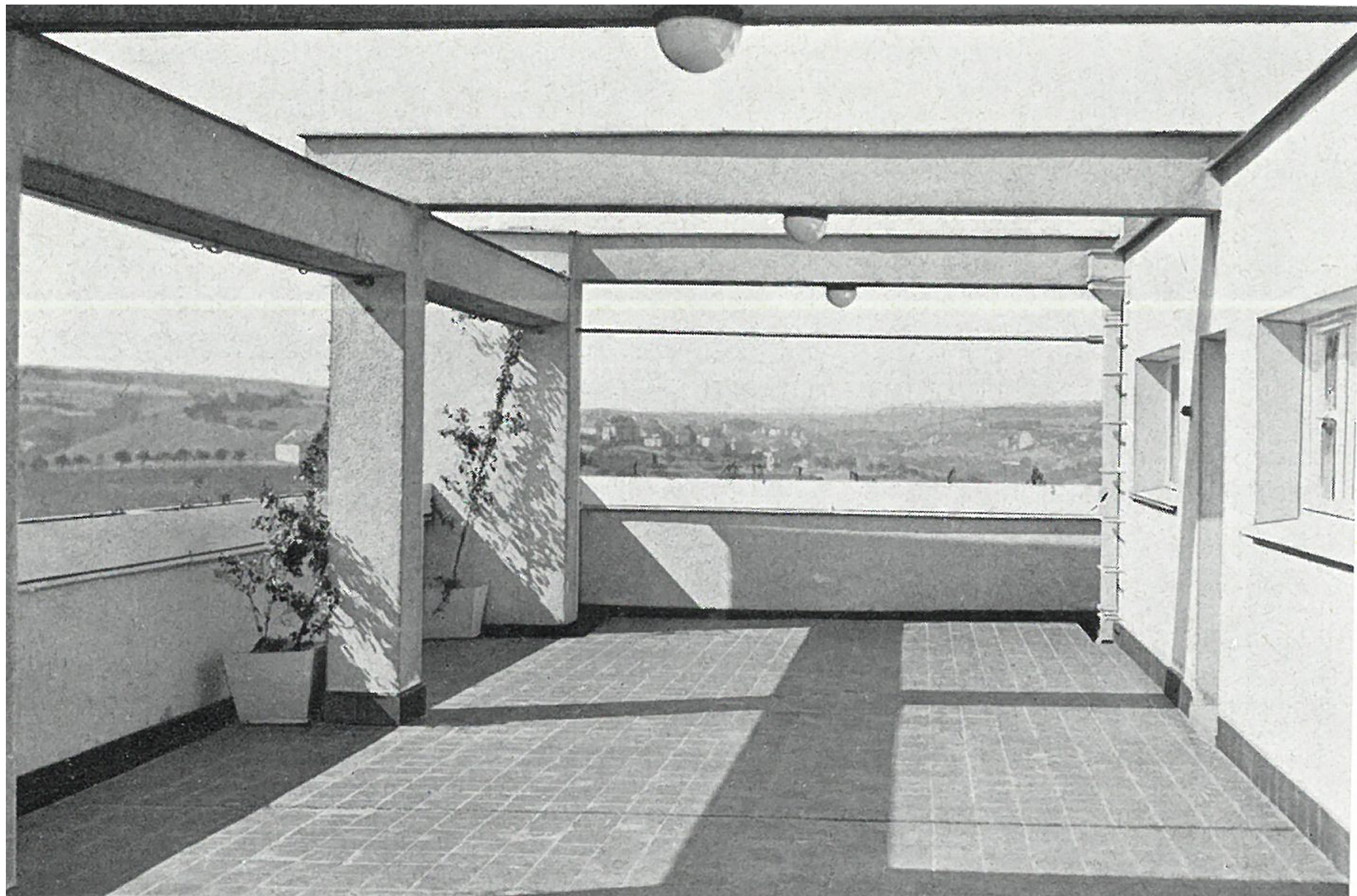
301

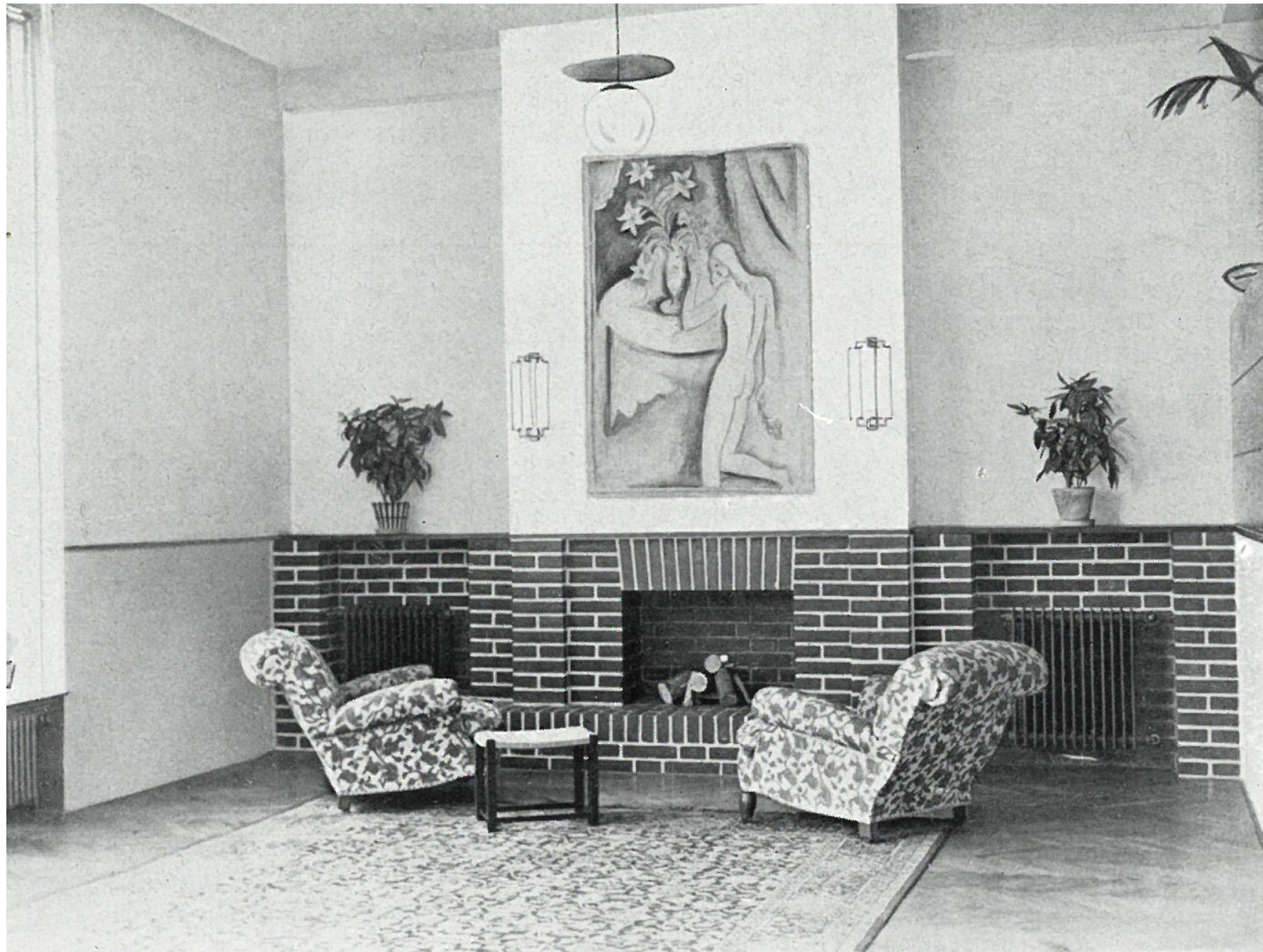

1:200

302

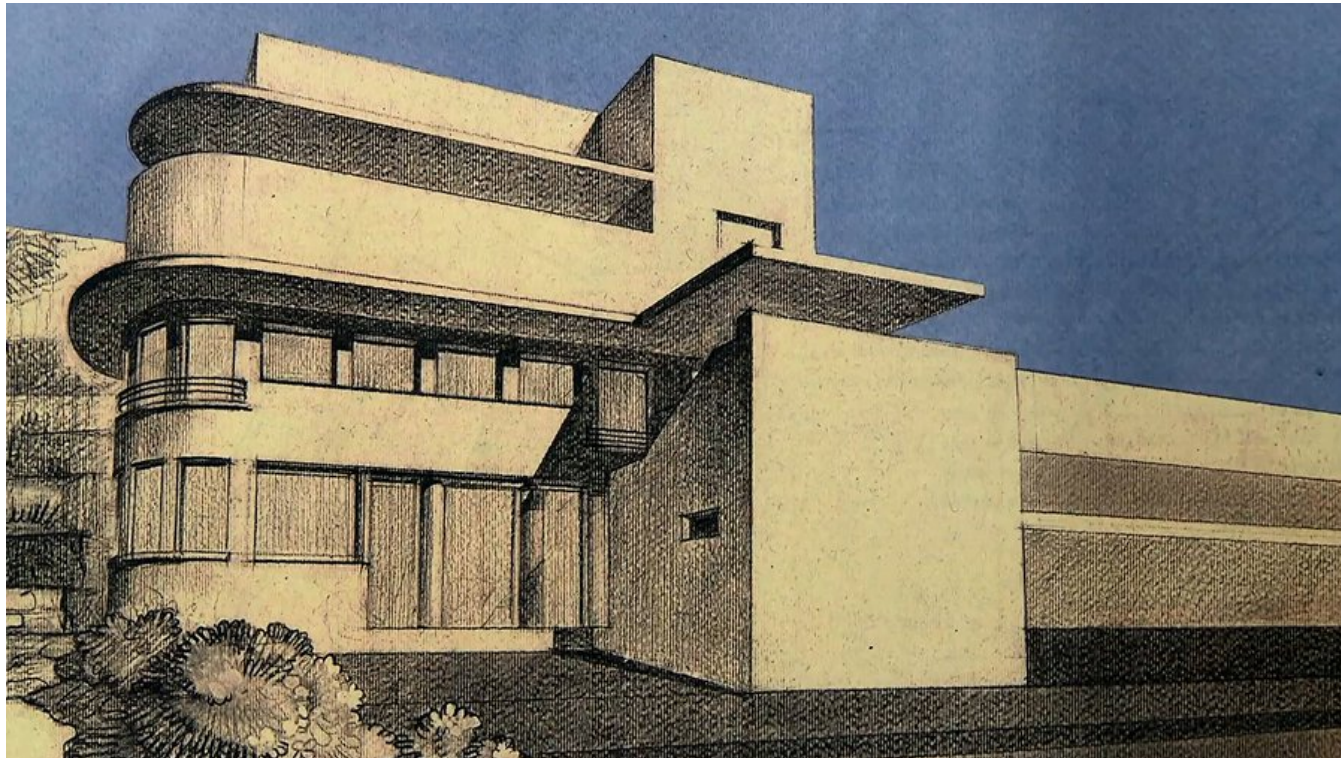
139

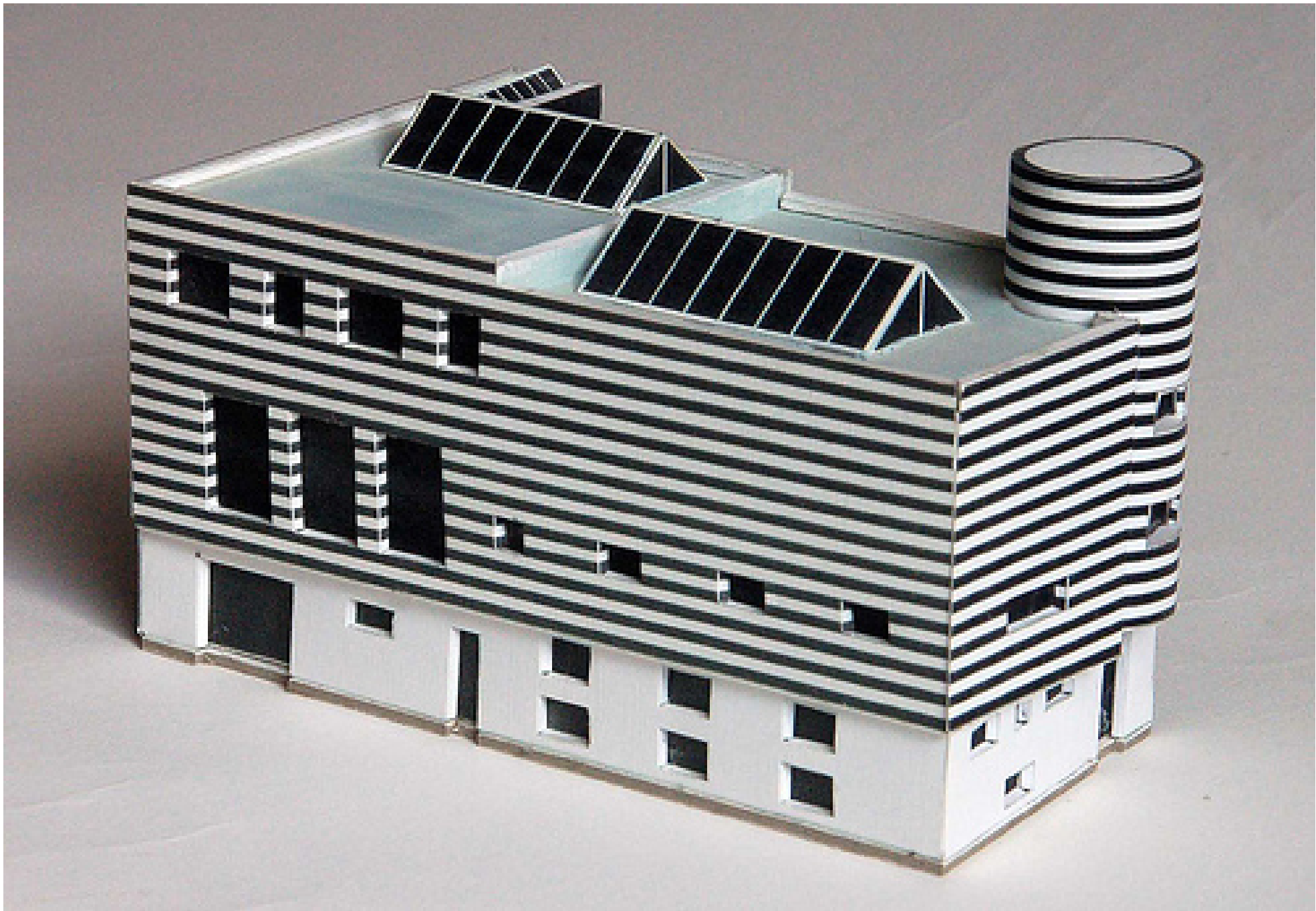

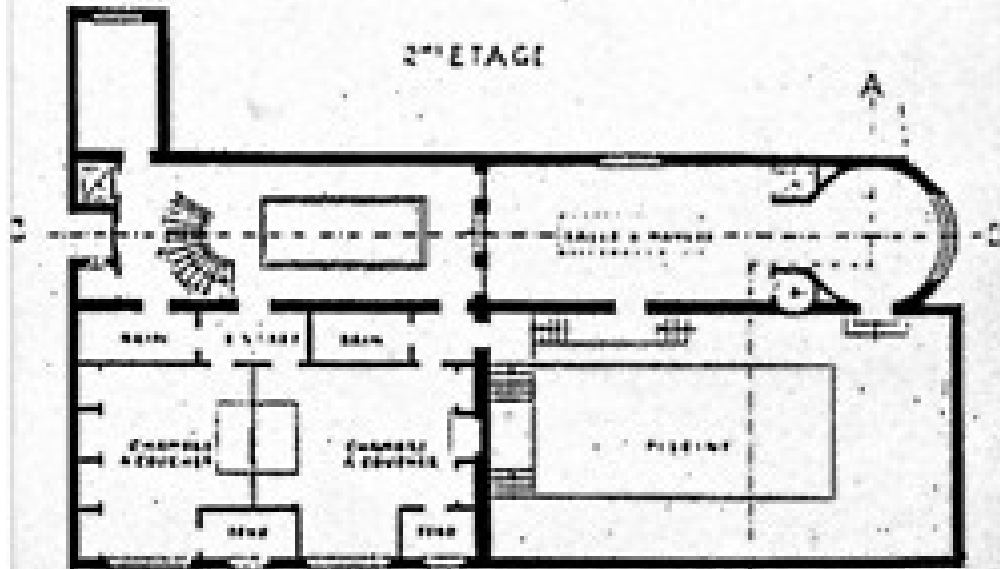
Kurt J. Unger

3. 6. 1907—13. 9. 1989

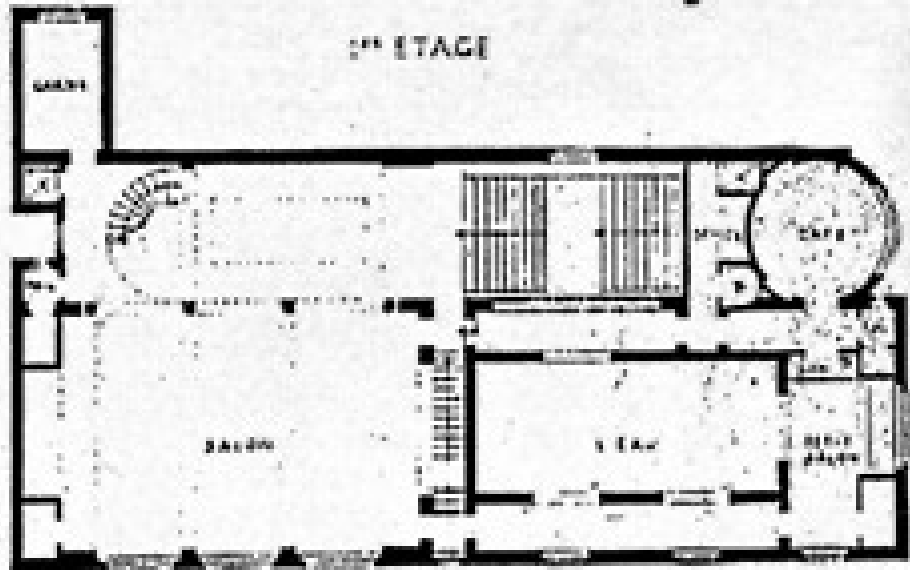

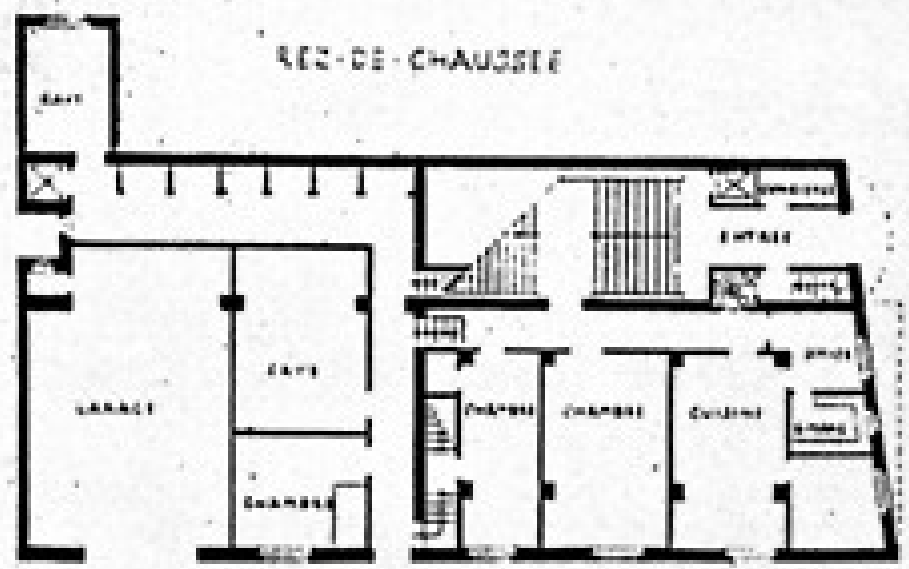
2nd ETAGE

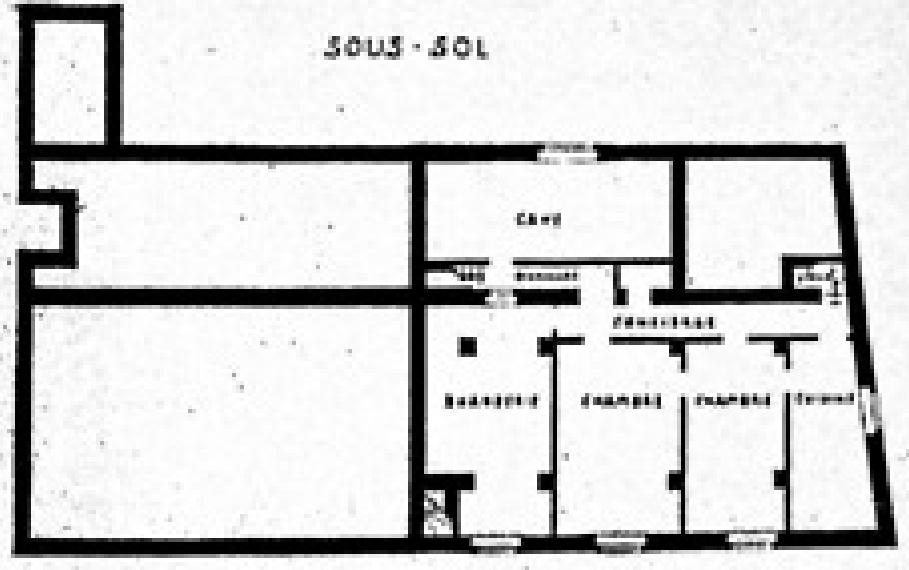
1er ETAGE

RES-DE-CHAUSSEE

SOUS-SOL

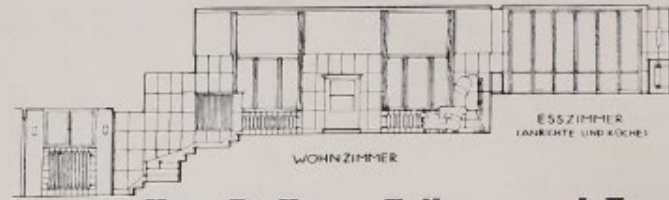

DER MONAT

die deutsche Gesellschaftszeitschrift von internationalem Ruf • Jahrgang 1937 • Nr. 1

Haus Dr. Unger, Falkenau a. d. Eger

Architekt: Ing. Kurt Unger

Die Aufgabe, die dem Architekten gestellt war: Ein mittelgroßes Einfamilienhaus zu entwerfen, in dem auch — allerdings möglichst getrennt — eine Arbeitskammer untergebracht werden sollte.

Die Lage: Nahe dem Zentrum der Kleinstadt gelegen, sollte das Haus doch alle Annehmlichkeiten eines Landhauses bieten. Trotzdem der zum Haus gehörige Garten nur sehr klein ist, ermöglicht diese Funktion ein sich um Mittelbar anschließendes und nur durch einen durchsichtigen Dreiflügel abgegrenztes weiter Schloßpark. Die Höhen, über Straßenniveau beträchtliche Lage des Gartens trug zu der inszenierten Lösung des Hauses bei.

Die Lösung: Der Architekt, junger Schüler und letzter Mitarbeiter von Adolf Loos, versuchte die innere Raumgestaltung in „Sinn seiner Lehren“ zu stellen.

Grundgedanke dabei war: Der (einzigste) Wohnraum ist nicht nur der Grundfläche nach der größte Raum des Hauses, sondern er hat auch die größte Licht Höhe. An diesem Hauptraum schließt sich nach oben ein höher gelegenes, niedriges Esszimmer an; nach unten steht der Wohnraum mit dem kleinen und niedrigen Vestibül (auf Straßenniveau) in Verbindung, durch das die Wohnung betreten wird. Die Größenwirkung des durchaus nicht überdimensionierten Wohnraumes wird durch das verpackte niedrige Vestibül und das anschließende niedrige Esszimmer gesteigert.

„Über die Wohnungsentwicklung 1937“ ... In Kärnten etwas auszufinden gehabt, nämlich die Lösung einer Verbindung der Wohn- und Esszimmer im ersten Stock, wie es üblich ist im schloßartigen kleineren Haus. Die Arbeit durch diese Verbindung der Räume, weil sie selbst und auch in ihrer Verbindung steigt.“

(Übersetzung folgt): „Denn das ist die gewöhnliche Reaktion in der Architektur: das Neue muss gegenüber der Natur (für den menschlichen Geist) zunächst die menschliche Natur nicht im Raum finden und die architektonische Natur, die Schritte zu hoch zu machen, wie das ist. Nur durch die Lösung in die gleiche Richtung der Wohnung können wir gewinnen, und wie es immer der menschliche Geist ist, im neuen etwas zu finden, so werden auch die anderen Architekten, die die Grundzüge der neuen Welt ...“

(Zitiert: „Das Haus“ in „Falkenau“ von Adolf Loos, Wiener-Prag, Jahrbuch 1931, S. 248/249.)

Gassenseite

Gartenseite

Wohnzimmer

Der Zugang zum Schlafgestühl erfolgt in der oben mitgeteilten Reihenfolge durch Wohnraum und Esszimmer; außerdem kann man über eine Nebentreppe vom Tiefparterre (Eingang, Vestibül, Neben- und Wirtschaftsräume) zum Zwischengeschoss (Arbeits-, Küche, Esszimmer) und weiter zum Schlafgestühl gelangen.

Alle Wohn- und Schlafräume sind von der Straße weg zur Gartenseite (Südost) gekippt, zur Küche und Karzeilen und die üblichen Nebenräume haben Fenster zur Straße (Nordwest).

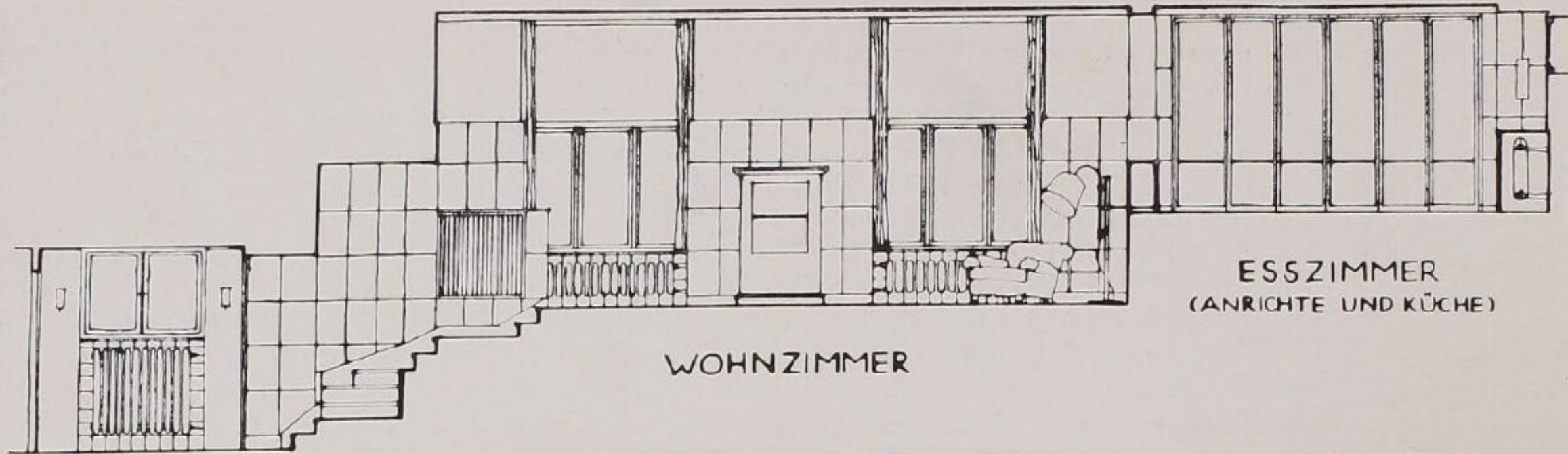
Die Karzeilen sind niedriger, sie sind durch einen getrennten Abgang von der Straße aus zugänglich und von der Wohnung völlig abgegrenzt.

Blick vom Wohn- zum Esszimmer und Veranda

Esszimmer und Veranda

VESTIBÜL
(KLEIDERABL., W.C.)

WOHNZIMMER

ESSZIMMER
(ANRICHTE UND KÜCHE)

Haus Dr. Unger, Falkenau a. d. Eger

Architekt: Ing. Kurt Unger

Wohnzimmer

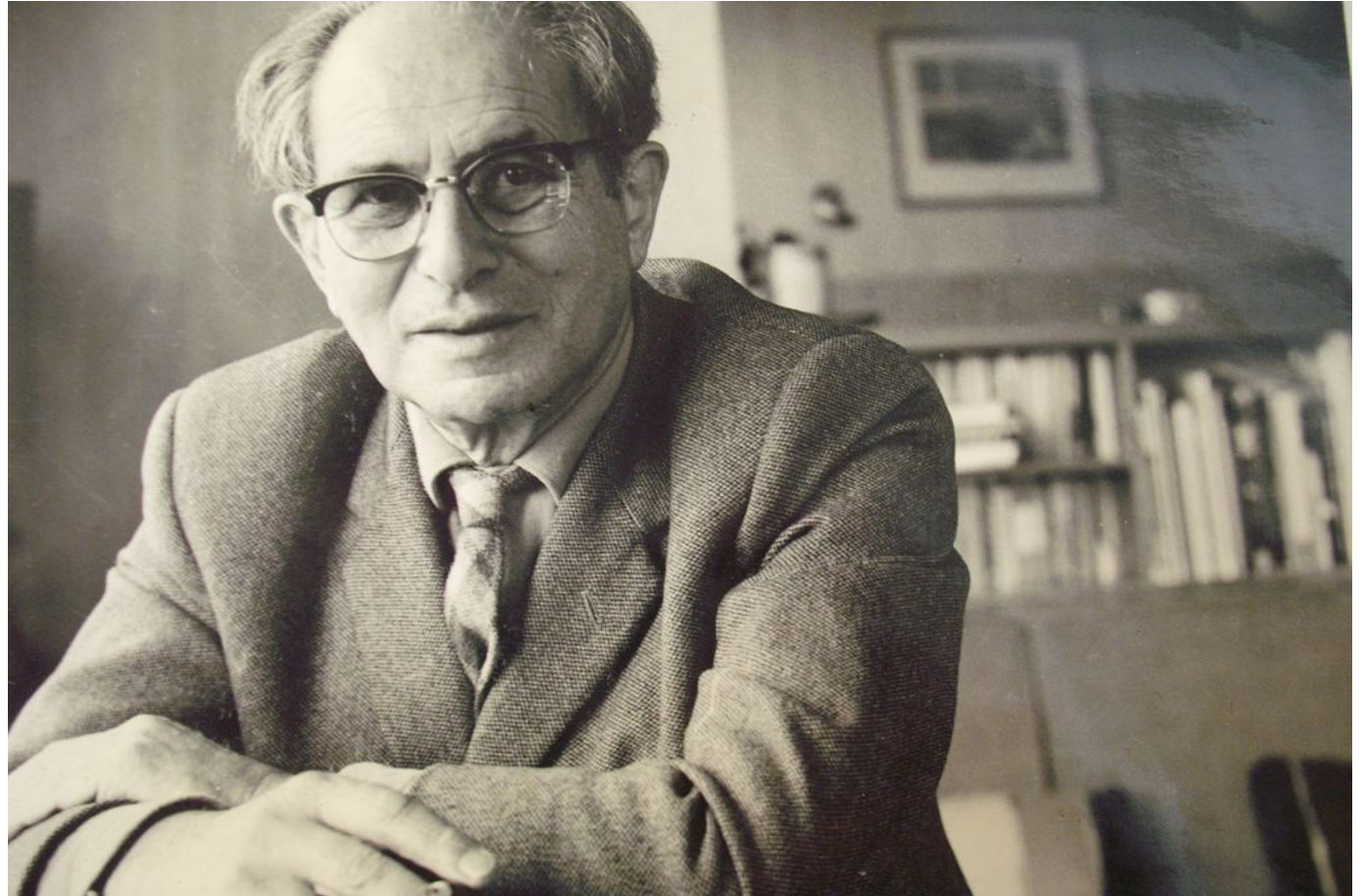
Eßzimmer und Veranda

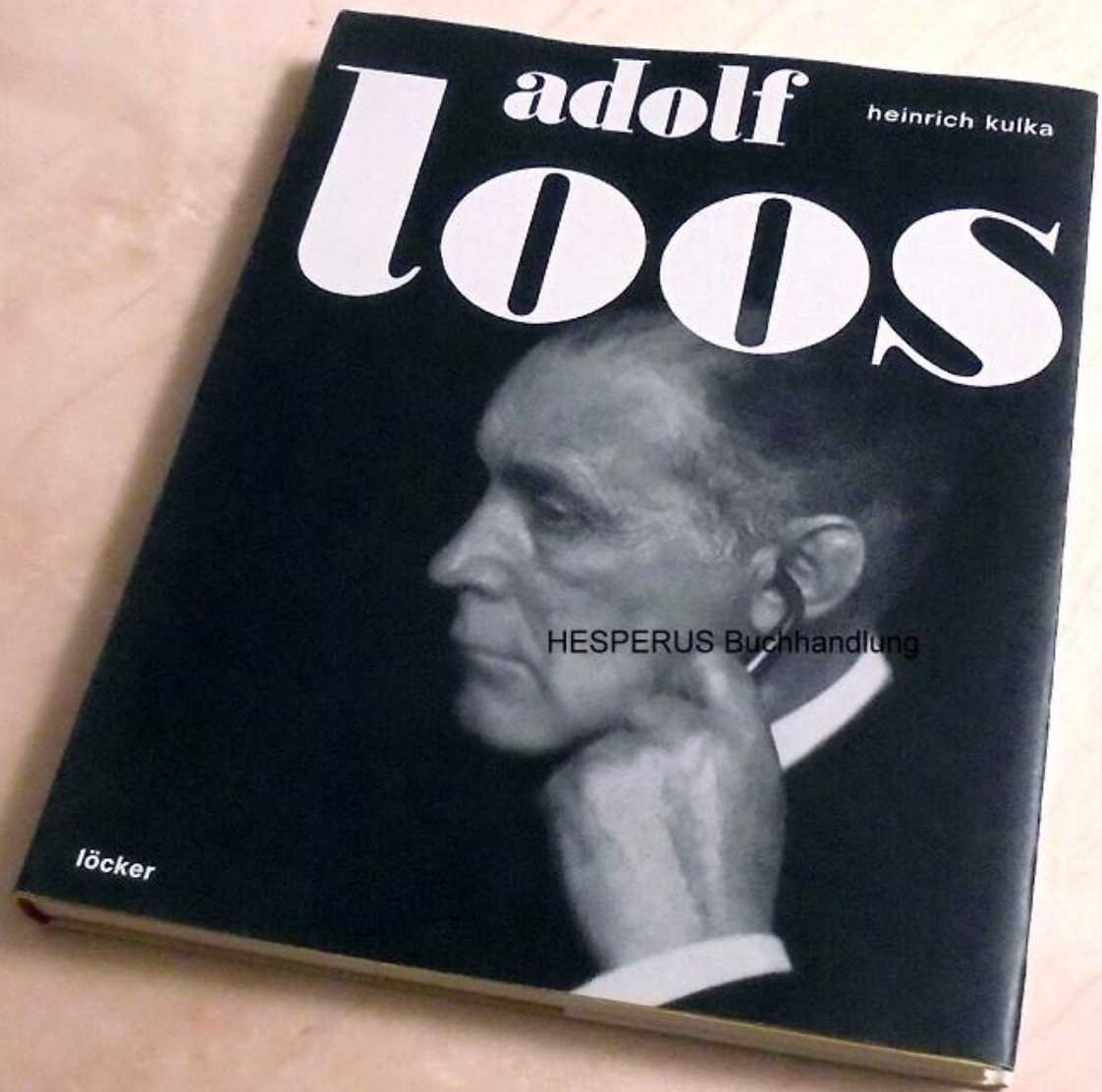

**Blick vom Wohn- zum
Eßzimmer und Veranda**

Heinrich Kulka

29. 3. 1900—9. 5. 1971

HEINRICH KULKA

ADOLF LOOS

NEUES BAUEN IN DER WELT 4

HEINRICH KULKA
IM GEISTE ADOLF LOOS' ARBEITET SEIN SCHÜLER HEINRICH KULKA

HEINRICH KULKA
IM GEISTE ADOLF LOOS' ARBEITET SEIN SCHÜLER HEINRICH KULKA

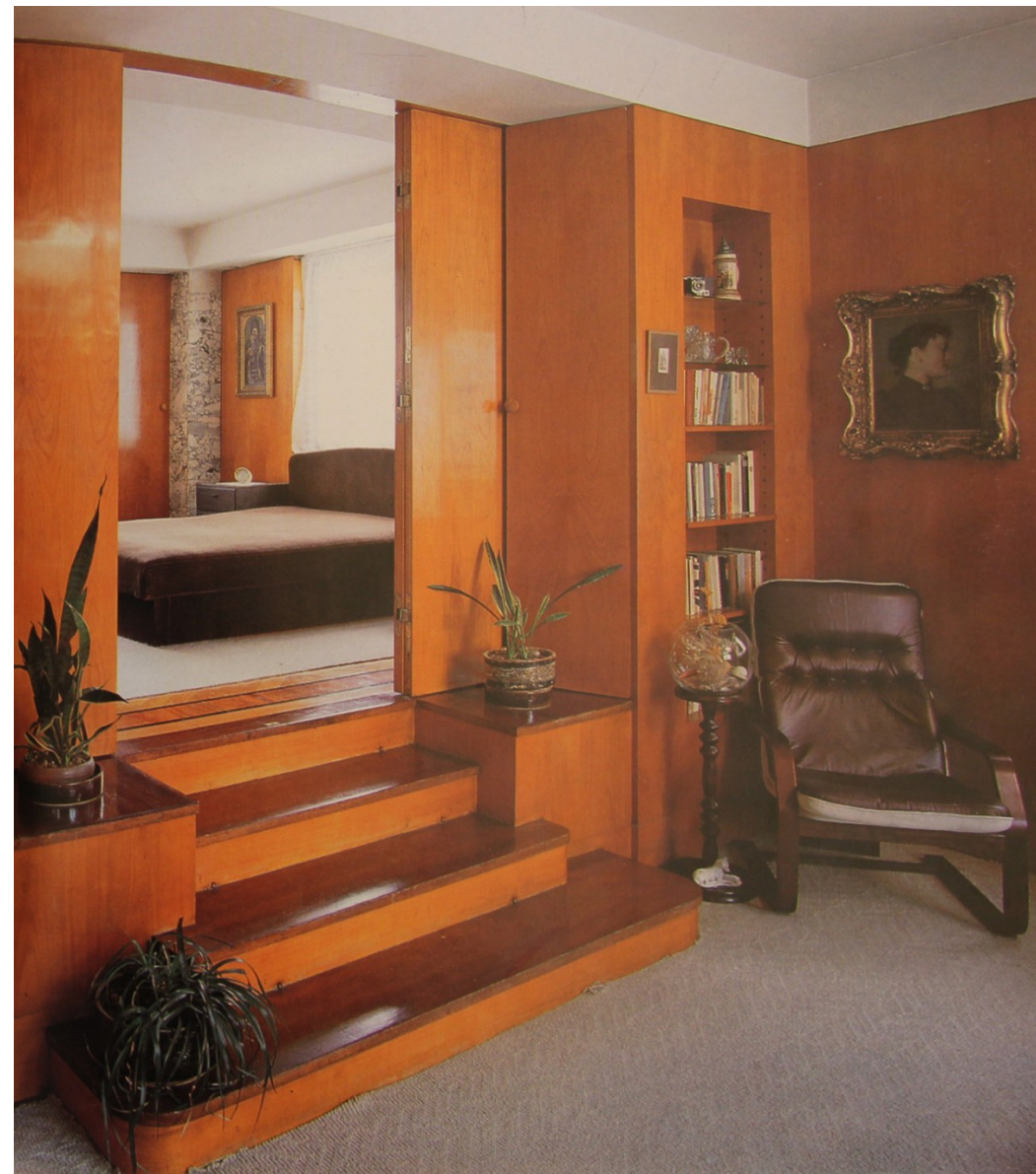

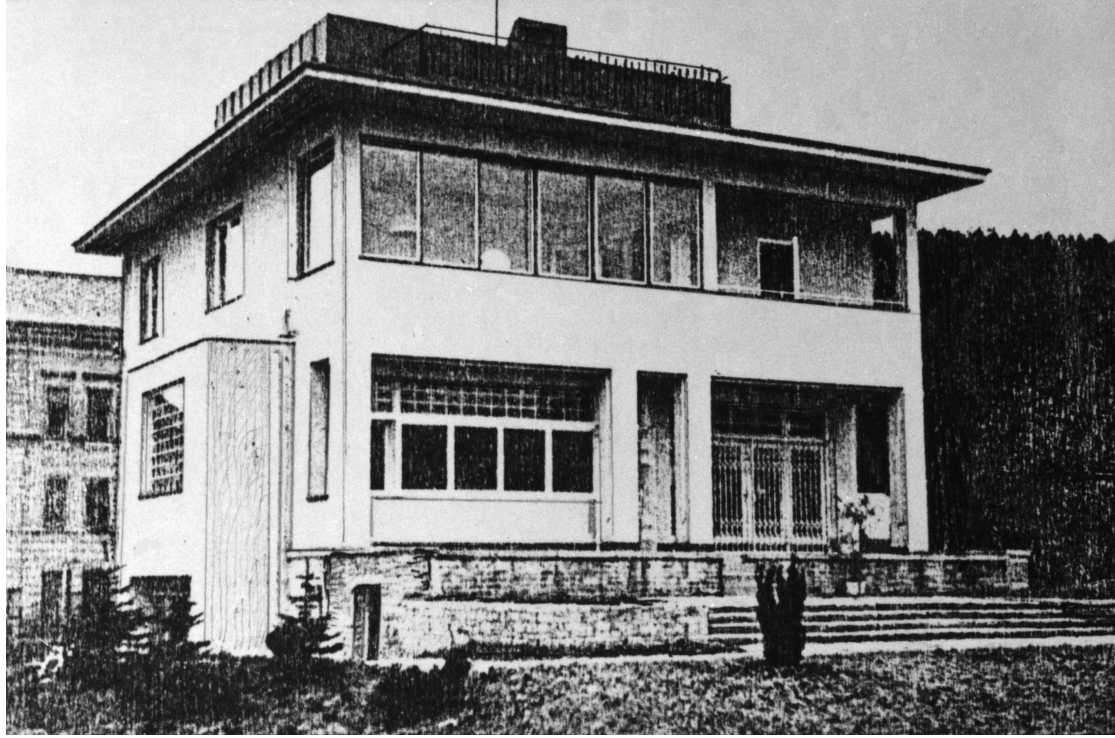
IM GEISTE ADOLF LOOS' ARBEITET SEIN SCHÜLER HEINRICH KULKA

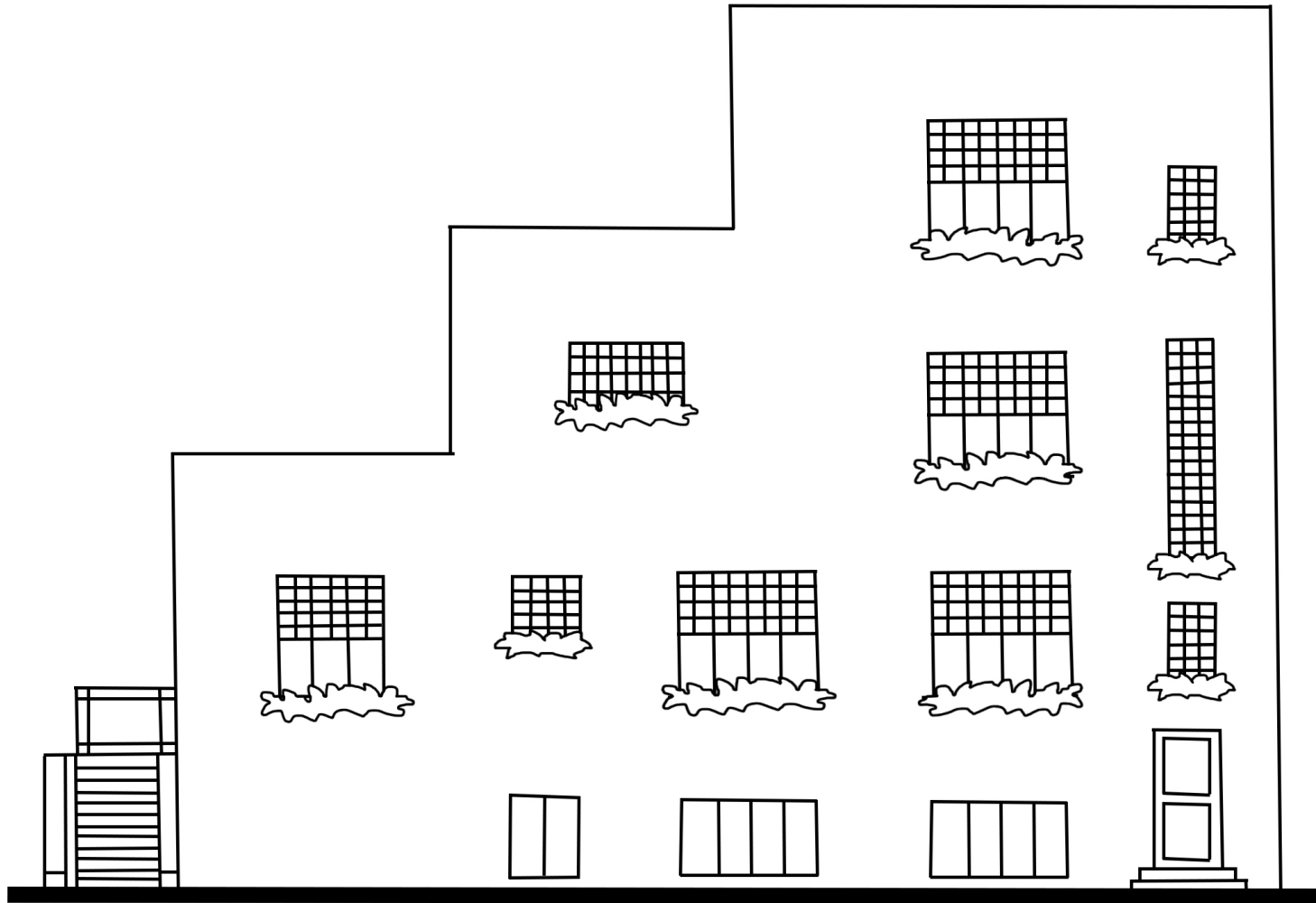
HEINRICH KULKA
IM GEISTE ADOLF LOOS' ARBEITET SEIN SCHÜLER HEINRICH KULKA

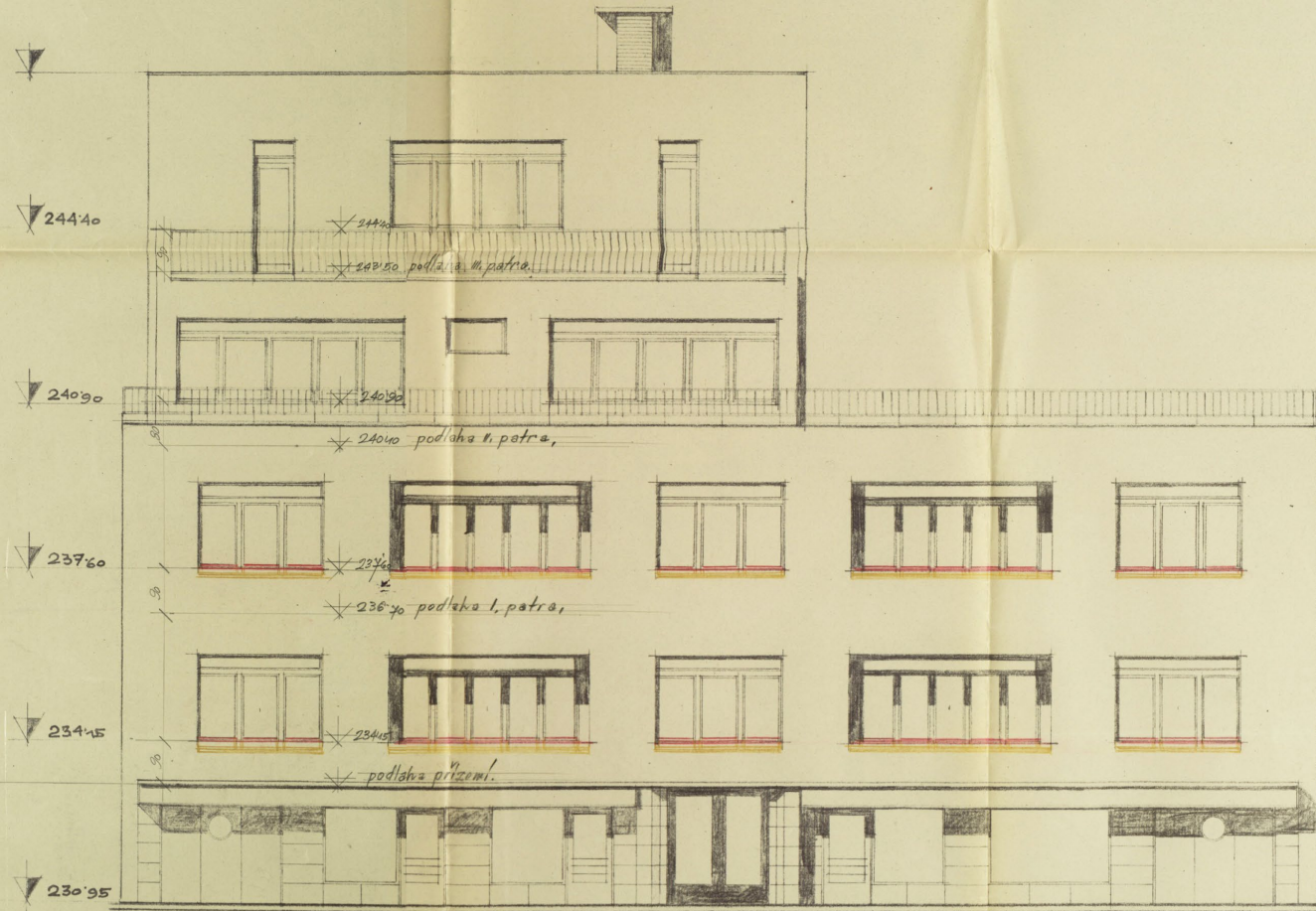

pohled východní.

Z cyklu přednášek o architektuře v Brně a v Praze

pořádaném Klubem architektů a U. P. Závody

ADOLF
SVĚTO-
LOOS

československý anglicko-
Express: Londýn - Paříž -

... chci vám vypravovat o churavém sluchu Beethovena. To byl skladatel, jemuž se smáli: měl vrtochy, byl malé postavy a měl směšnou hlavu. Jeho skladby odpuzovaly. Říkalo se: „Věčná škoda, že ten muž má nemocný sluch. Strašlivé disonance plemeni jeho mozek. Poněvadž on sám tvrdí, že to jsou nádherné harmonie, a my máme – zaplať Bůh, uši zdravé – je to ubohý, nemocný muž. Škoda ho! Šlechta se rozpomněla na svou povinnost, opatřila ho prostředky a dala provozovat jeho operu ve dvorním operním divadle. Ale občané, kteří přece plní divadlo, tak se přičinili o propadnutí znamenitého díla, že se nedočkalo ani opakování. Uplynulo sto let a nadšení občané naslouchají hudbě ubo-

LOOS
OBČAN S

VON WIEN

francouzský Američan

Videň - Brno - Praha a zpět

hého, poblázněného muzikanta. Sto let potřebovali, aby se zušlechtili, aby v nich vznikla účta k nezmarné vůli genia. Zešlechtili se, aby se ocitli tam, kde byli ti z roku 1819, již pomohli Beethovenovi? Nikoliv! Všem těm dobromyslným lidem ochuravěl sluch. Dostali nemocné uši jejich předků tak, že toho už nevydržely. Anatomická architektura jejich sluchových orgánů, kůstky, labyrint, bubínek, kladívka a kovádlíny nabyly patologických deformací – jako u to! o Beethovena. A tak se stalo, že komický výraz obličej Beethovena, téhož obličej, pro který za ním běhali pokřikující uličníci – stal se všemu národu symbolem nejvyšší lidské oduševnělosti. Duch je to, jenž si buduje svého nositele ..

VORTRAG

VERANSTALTET VOM AKAD.
ARCHITEKTEN VEREIN.

ADOLF LOOS: ORNAMENT UND VERBRECHEN.

FREITAG, DEN 21. FEBRUAR 1913,
1/8 ABENDS IM FESTSAAL DES
ÖSTERR. ING. U. ARCH. VEREINES,
I. ESCHENBACHGASSE 9.
KARTEN ZU 5, 4, 3, 2, 1 K.
BEI KEHLENDORFER

12. MÄRZ:
MISS LEVETUS: ALTENGL. KATHEDRALEN.
MITTE MÄRZ:
DR. HABERFELD: ÜBER ADOLF LOOS.

A R S
SBÍRKA ROZPRAV
O UMĚNÍ JIŽ VEDE
Dr. B. MARKALOUS

TATO KNIHA, JEŽ MLUVÍ DO DUŠE
PROMLOUVÁ O ŠETRNOSTI – O UBOHÉM BOHÁČI –
O ARCHITEKTUŘE, KTERÁ JEST ŘEMESLEM – O ODĚV-
NICTVÍ JAKO STAVITELSKÉ ZÁSADĚ – O NOZE, O BOTĚ A
O CHŮZI – O PRAVÉM SLOHU, JÍMŽ JE LIDSKÉ POHODLÍ

ADOLF LOOS ŘEČI DO PRÁZDNA

SOUBOR LOOSOVÝCH ÚVAH O ARCHITEK-
TUŘE, ZAŘÍZENÍ BYTŮ, ÚSTROJÍ A JINÝCH
PRAKTICKÝCH VĚCECH, JEŽ USPOŘÁDAL A
DOSLOV NAPSAL

B. MARKALOUS

**VOZEM
NEPOZLACENÝM**

(S 18 OBRAZY)

O PÁNSKÉM KLOBOUKU – O DÁMSKÉ MODĚ,
SMUTNÉ KAPITOLE KULTURNÍCH DĚJIN –
O ORNAMENTU JAKO ZLOČINU – O VÝROBCÍCH
ZE SKLA A HLÍNY – O SEDĚNÍ A JAK MU VY-
HOVUJE T. ZV. UMĚLECKÝ PRŮMYSL – O TOM,
ŽE KRÁSNĚ SE OBLÉKAT NENÍ DOBŘE SE
OBLÉKAT – O INSTALATERECH JAKO PRVNÍCH
ŘEMESLNÍCÍCH VE STÁTĚ – O TOM, ABYCHOM
UŽ JEDNOU ZATRATILI HESLO »ZDÁT SE A
NEBÝT« – O TOM, ŽE LZE KOPÍROVAT STARÝ
NÁBYTEK – O ZLATNICTVÍ, STŘÍBRNICTVÍ
A PŘEDMĚTECH Z KŮŽE – O TOM, JAK BY SE
MĚL STÁT STARAT O UMĚNÍ A ŘEMESLO

Adolf Loos

A R S
SVAZEK

9

Z A 25 K Č

BOHUMIL

Markalous

Estetika
praktického
života

GERBON

Bořivoj Kriegerbeck

1891—1975

Jan Vaněk

13. 1. 1891—
22. 8. 1962

